

ODBORNO-VEDECKÝ RECENZOVANÝ ČASOPIS O STAVEBNÍCTVE A ARCHITEKTÚRE

EUROSTAV

ŠPECIÁL: Projekty nominované na Stavbu roka 2023

LEGISLATÍVA | VÝSTAVBA | MATERIÁLY | ARCHITEKTÚRA

3 | 2024

EURO
STAV

ISSN 1335 - 1249
CENA 6 €

BLÍŽIACE SA ODBORNÉ ŠKOLENIA

Viac o školeniach a možnosť prihlásiť sa nájdete na www.forum-media.sk/produkty

AUTOPREVÁDZKA A ELEKTROMOBILY PRE FIRMY A ÚRADY V ROKU 2024

Na čo si dať pozor z pohľadu zamestnávateľa aj zamestnanca?

18. 4. 2024 • online – priamy prenos • prednáša: Ing. Miriam Matisová

Aké problémy so sebou prináša používanie motorových vozidiel? Čo všetko by ste mali vedieť o nákladoch a povinnostiach prevádzky služobného motorového vozidla? Čo by malo byť splnené, ak posielate zamestnanca na pracovnú cestu služobným alebo vlastným automobilom? Ako by sa mala organizovať a riadiť autoprevádzka? Ako zabezpečiť havarijné poistenie pri pracovnej ceste? Odpovede na tieto a ďalšie otázky sa dozviete na online seminári so skúsenou odborníčkou!

Viac informácií: www.forum-media.sk/autoprevadzka

VEDÚCI I „PARTÁK“ – MANAŽÉRSKE ZRUČNOSTI PRE MAJSTROV A PREDÁKOV VO VÝROBE

Špičkové vedenie tímu od prvej línie (v českom jazyku)

24. 4. 2024 • online – priamy prenos • prednáša: Martin Hradský

Musíte sa ako majster/predák/team leader často a rýchlo prispôbovať zmenám vo výrobnom procese a stále „bojovať“ so svojimi ľuďmi? Naše praktické školenie Vám poskytne námety, ako komunikovať s podriadenými, ako ich úspešne viesť k očakávaným výsledkom a podporovať ich motiváciu a spokojnosť. Od líniových manažérov sa očakáva, že firemné ciele transformujú do konkrétnych úloh, zreteľne odkomunikujú a hlavne zabezpečia ich splnenie prostredníctvom svojich ľudí.

Viac informácií: www.forum-media.sk/majster

ZMENY V ÚZEMNOPLÁNOVACOM KONANÍ PLATNÉ OD 1. 4. 2024

Legislatívna nálož • zmeny • odporúčania

30. 4. 2024 • online – priamy prenos • prednáša: JUDr. Gabriel Havrilla

Ste pripravení na nový zákon o územnom plánovaní? Aké zmeny vás čakajú od 1. 4. 2024? Navrhovaný zákon komplexne upravuje cyklus výstavby od stavebného zámeru cez zhotovovanie, kolaudáciu až po trvalé užívanie stavieb počas ich ekonomickej životnosti. Pripravte sa na zmeny na našom praktickom školení!

Viac informácií: www.forum-media.sk/zmeny-up

KATASTRÁLNY ZÁKON 2024: ZÁPIS NEHNUTEĽNOSTÍ A PRÁV DO KATASTRA

Aktuálna legislatíva • najväčšie chyby • súdna prax

26. 4. 2024 • online – priamy prenos • prednáša: JUDr. Jana Raganová

Potrebuje zápis do katastra alebo pracujete s nehnuteľnosťami? Čo musíte podľa katastrálneho zákona v roku 2024 dodržať? Aké nové požiadavky je potrebné splniť pri vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností? Ako na konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte? Kedy a ako zapísať práva k nehnuteľnostiam vkladom, poznámkou či záznamom? Skúsená lektorka a sudkyňa vám vďaka praktickému školeniu priblíži aktuálny katastrálny zákon, najväčšie chyby a súdnu prax.

Viac informácií: www.forum-media.sk/kataster

ODBORNO-VEDECKÝ RECENZOVANÝ ČASOPIS
O STAVEBNÍCTVE A ARCHITEKTÚRE

EUROSTAV

3 | 2024 | 30. ročník

Výkonná šéfredaktorka:

Mgr. Eliška Micháľková
eliska.michalkova@eurostav.sk

Služby čitateľom a distribúcia publikácií:

Tel.: +421 915 792 662
E-mail: eurostav@eurostav.sk

Fotografie:

firemné fotografie, autori príspevkov,
archív, Bigstock.com
Obálka: Dom pri hrádzi;
autor: Matúš Nedecký/foter.sk

Layout:

Renata Brtnická

Vydáva:

Nakladateľstvá FORUM s.r.o.,
organizačná zložka
Tallerova 4, 811 02 Bratislava
IČO: 46490213

Riaditeľka obchodu:

Ing. Bronislava Martiniaková
Tel: 0915 692 988

Tlač:

Alfa print, s. r. o., Martin

Distribúcia:

L.K. Permanent, spol. s r. o.
a Mediaprint-Kapa

Dátum vydania:

14. 3. 2024

Vychádza:

10 čísel v roku

Ročné predplatné:

45 EUR
(vrátane DPH v SR + poštovné 9 EUR,
v ČR sa pripočíta poštovné podľa
taríf Slovenskej pošty a. s.)

Cena 1 výtlačku:

6 EUR

Rozmnožovanie a ďalšie šírenie len
s predchádzajúcim povolením vydavateľstva.
Menom označené príspevky vyjadrujú názory
autorov, avšak nie vždy aj redakcie.

Za obsah reklamných článkov zodpovedá
ich objednávateľ.

Nevyžiadané materiály sa nevracajú.

Platný je cenník z 1. 1. 2024.

Evidenčné číslo EV 562/08.

ISSN 1335-1249

Viac informácií o časopise na
www.eurostav.sk
alebo naskenujte QR kód.

Vážené čitateľky, vážení čitatelia,

minulý rok bol bohatý na zaujímavé projekty v oblasti výstavby. Preto marcové číslo venujeme prestížnej ankete Stavba roka. Zoznámte sa so štrnástimi projektmi, ktoré boli na túto cenu nominované. Aké myšlienky stáli za jednotlivými projektmi? Aké materiály alebo technológie využili? Nové postupy šetrné k životnému prostrediu, úcta k historickým budovám a ich citlivé rekonštrukcie... to všetko nájdeme medzi prihlásenými projektmi v rubrike Stavba roka 2023.

Ani tentoraz nezabúdame za vás sledovať, čo sa deje na poli legislatívy. Už ste sa zorientovali v zmenách pri nakladaní so stavebnými odpadmi? Aké nové podmienky budete musieť v roku 2024 dodržiavať? A čo verejné obstarávanie? Akých chýb sa zadávatelia a dodávatelia dopúšťajú najčastejšie?

Inšpiráciu môžete načerpať aj v rubrikách Architektúra a Inšpirácia zo zahraničia, v ktorých zistíte, ako možno renovovať vnútrobloky, na príkladoch zo slovenských i zahraničných miest.

Prajem vám príjemné čítanie.

Eliška Micháľková

Eliška Micháľková

REDAKČNÁ RADA ČASOPISU EUROSTAV

prof. Dipl.-Ing. Dr. Vladimír Benko, PhD. | Slovenská komora stavebných inžinierov
Ing. Mag. Michal Pristaš | STRABAG Pozemné a inžinierske stavitelstvo s.r.o.
doc. Ing. Katarína Gajdošová, PhD. | Stavebná fakulta STU Bratislava
Ing. arch. Ján Legény, PhD. | Fakulta architektúry STU Bratislava
Ing. Peter Markovič | XELLA Slovensko, spol. s r. o.
Ing. Rastislav Mihálik | SIEMENS s. r. o.
Ing. arch. Martin Nedoba | GFI a. s.
Ing. Jana Pančíková | Cemmac, a. s.
Mgr. Peter Robl | Budovy pre budúcnosť, o. z.
Ing. Tomáš Sepp | Baumit, spol. s r. o.
Peter Škvaril | Schüco International KG, organizačná zložka Slovensko
Ing. arch. Juraj Šujan | Slovenská komora architektov
Ing. arch. Roman Talaš | Inštitút urbánneho rozvoja, o. z., Siebert+Talaš spol. s r. o.

OBSAH

AKTUÁLNE

- 4 **Od 1. apríla štartujú zmeny v územnom plánovaní**
- 4 **O programe Slovensko zameranom na zníženie energetickej náročnosti a využívanie obnoviteľných zdrojov vo verejných budovách**
- 5 **Rekonštrukcia mosta za 600-tisíc eur**

VÝSTAVBA

- 7 **To, čo nás spája, je rozvoj slovenského stavebníctva**

Unikátnym počínom je v tomto smere projekt modernizácie študentskej zóny na Stavebnej fakulte Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Unikátny je nielen svojím filantropickým podtextom, ale aj tým, že sa v ňom pre dobrú vec spojili najznámejšie značky slovenského stavebníctva.

LEGISLATÍVA

- 10 **Nový pohľad na výkaz výmer vo verejnom obstarávaní**

JUDr. Juraj Tkáč

Úrad pre verejné obstarávanie vydal zásadné rozhodnutie, ktoré mení doterajšiu prax v otázke verejného obstarávania stavebných prác. Zmena sa týka povinnosti mať ocenenú každú činnosť z projektov dokumentácie vo výkaze výmer. Ako by ste mali po novom postupovať? A na čo si dať zvlášť pozor?
- 12 **Nakladanie so stavebnými odpadmi v roku 2024. Čo sa zmenilo?**

Mgr. Zuzana Krajčovičová

Poznáte najnovšie legislatívne úpravy v oblasti odpadového hospodárstva? Viete, ako eliminovať zvýšené náklady vzniknuté v dôsledku nesprávneho nakladania so stavebným odpadom? Aké sú novinky pre nakladanie so stavebným odpadom v roku 2024? Zhrnuli sme pre vás tohtoročné legislatívne zmeny do praktického prehľadu.

STAVBA ROKA 2023

- 16 **Vaillant Heat Pump World**
- 18 **Bratislavské bábkové divadlo**
- 20 **Kreatívne centrum Trnava**
- 22 **Bory Nový Dvor – 2. fáza**
- 25 **Bory Promenáda**
- 27 **Gastrocentrum**
- 30 **ZWIRN 1**
- 33 **Pavilón špičkových technológií ACCORD**
- 36 **Slnečnice UNIQ**
- 38 **NORDCITY Obchodná**
- 40 **Kopčianka**
- 42 **R4 Prešov**
- 44 **Slovenská národná galéria**
- 47 **Pribinova 40**

VÝSTAVBA

- 50 **Riziká neodbornej inštalácie fotovoltiky a ako im predísť**

Marian Maraffko

Nárast fotovoltických inštalácií priniesol so sebou neočakávané problémy v podobe príčin fatálnych požiarov. Ako sa vyhnúť chybám a nešťastiam, ktoré môžu ohroziť nielen majetok, ale aj ľudské životy? Ako sa dá odhaliť nekvalitné inštalácie či si zabezpečiť profesionálnych inštalatérov? A čo je nevyhnutné na bezpečnú prevádzku fotovoltických systémov?

ARCHITEKTÚRA

- 53 **Dom pri hrádzi**

Ing. arch. Daniel Kubiš

Pre architekta nie je nič lepšie, než keď od zadávateľa získa základnú predstavu o poňatí jeho nového domu a potom už má voľnú ruku. Práve to sa nám pošťastilo v projekte Dom pri hrádzi.

INŠPIRÁCIA ZO ZAHRANIČIA

- 57 **Renesancia vnútroblokov u nás a v zahraničí**

Andrea Londáková, MSc, SAR/MSA

Téma verejného priestoru je už aj na Slovensku aktuálna a konečne nielen v teoretickej rovine. Napríklad v Bratislave (Metropolitný inštitút), Trnave či v Nitre už nájdeme príklady verejných súťaží a všeobecného záujmu o tému vnútroblokov. Čím je z architektonického pohľadu tento typ priestoru špecifický? Prečo by sme mali práve vnútroblokom venovať pozornosť? Pozrieme sa na príklady zo slovenských a zahraničných miest.

Od 1. apríla štartujú zmeny v územnom plánovaní

Od apríla tohto roku sa v každom krajskom meste na Slovensku začnú zakladať regionálne úrady pre územné plánovanie a výstavbu. S tým súvisí spustenie nového portálu pre územné plánovanie vzhľadom na účinnosť nového zákona o územnom plánovaní. Informovali o tom zástupcovia Úradu pre územné plánovanie a výstavbu (ÚÚPV) SR. Podľa predsedu úradu Martina Hypkého je to prvý veľký krok v reforme stavebnej legislatívy po viac ako roku a pol práce. S účinnosťou zákona o územnom plánovaní prichádza aj prvá časť informačného systému – portál pre územné plánovanie. V nových regionálnych úradoch bude pracovať približne 200 zamestnancov, prevažne z okresných úradov, ktoré sú sídlom kraja, a z odborov výstavby a bytovej politiky.

Hlavnou súčasťou reformy je elektronizácia, ktorá sa realizuje prostredníctvom informačného systému pre územné plánovanie a výstavbu s názvom myUrbium. Jeho prvá časť je portál pre územné plánovanie, ktorý od 1. apríla bude slúžiť na komunikáciu medzi účastníkmi územného plánovania vrátane fyzických aj právnických osôb, orgánov územného plánovania a ÚÚPV.

Účastníci budú môcť komunikovať prostredníctvom elektronických formulárov pripravených na rôzne situácie, ako je obstaranie územného plánu či získanie dotácie na územnoplánovacie dokumentácie. Funkcionality portálu budú prístupné podľa zvolených oprávnení.

Podpredsedníčka úradu Milota Sidorová zdôraznila, že celý proces obstarávania územnoplánovacej dokumentácie bude riadený prostredníctvom e-formulárov v informačnom systéme úradu, čo zlepší efektivitu a komunikáciu medzi

všetkými zúčastnenými subjektmi.

Okrem toho od apríla prídu aj zmeny v oblasti výstavby, hoci nie všetky, ktoré sa pôvodne plánovali. Medzi najpodstatnejšie zmeny patrí napríklad prevzatie zásady „hlavná stavba pohlcuje vedľajšie“ pre spoločné posudzovanie návrhov, zavedenie inštitútu preskúmania spôsobilosti na užívanie stavby zhotovenej a užíwanej bez stavebného povolenia od určitého obdobia, rozšírenie možnosti spojenia územného konania so stavebným pre širší okruh stavieb a zavedenie inštitútu záväzného stanoviska orgánu územného plánovania.

Zdroj: TASR

O programe Slovensko zameranom na zníženie energetickej náročnosti a využívanie obnoviteľných zdrojov vo verejných budovách

Vo výzve Programu Slovensko zameranom na zníženie energetickej náročnosti a využívanie obnoviteľných zdrojov vo verejných budovách PSK-SIEA-002-2023-DV-EFRR bolo k 8. 3. 2024 predložených 444 žiadostí. Výzva je naďalej otvorená. V prípade opatrenia 2.1.2. Znižovanie energetickej náročnosti budov a opatrenia 2.2.2. Podpora využívania OZE v systémoch zásobovania energiou požadovaná výška NFP presahuje alokáciu výzvy určenú pre menej rozvinuté regióny. Slovenská inovačná a energetická agentúra zatiaľ nepristupuje k uzatvoreniu výzvy. Ak žiadosti o NFP splnia všetky podmienky poskytnutia príspevku, no na ich schválenie nebude dostatočná alokácia, bude žiadateľom vydané rozhodnutie o neschválení žiadosti o NFP z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov a tieto žiadosti budú zaradené do zásobníka projektov.

Zdroj: SIEA

Rekonštrukcia mosta za 600-tisíc eur

Most cez potok Čečanka za obcou Mokrance v okrese Košice-okolie je v súčasnosti zbúraný a úsek cesty je uzavretý. Košický samosprávny kraj plánuje výstavbu nového mosta na mieste toho zbúraného. Hodnota tohto projektu sa odhaduje približne na 604 000 eur.

Rekonštrukcia tohto mosta sa začala už v roku 2022, keď sa vykonávali práce na zbúraní starého mosta. Zistilo sa, že základy pôvodného mosta boli nedostatočne kvalitné – obsahovali nedostatočné množstvo cementu, betón nebol dostatočne stuhnutelný alebo obsahoval veľké kamenné časti, a niektoré časti dokonca chýbali.

V dôsledku týchto nedostatkov musela Krajská správa ciest zrušiť zmluvu so zhotoviteľom, prepracovať projektovú dokumentáciu a hľadať ďalšie finančné prostriedky na dodatočné práce. Okrem toho bola vykonaná inžinierskogeologická analýza a navrhnuté nové základy pre budúci most.

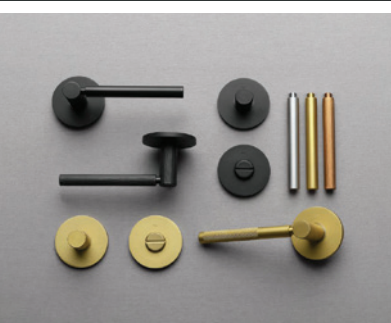
Zdroj: TASR

M&T
manufacture 1997

www.klucky-mt.sk

Jedinečný dizajn Evy Le Peutrec sa premietol do minimalistických tvarov novej kľučky NOMAD

Subtílnosť, ako hlavný cieľ, postavená na pevnosti konštrukčných materiálov z mosadze a ocele. Unikátna kľučka NOMAD, ktorá vznikla zo spojenia autorského nápadu architektky Evy Le Peutrec a zručných výrobných skúseností rodinnej manufaktúry M&T, nemá svojim vzhľadom doteraz obdobu. „Kľučka NOMAD je najjednoduchšou a zároveň najmenšou, akú sme kedy videli a vyrobili,“ komentuje Roman Ulich, hlavný dizajnér spoločnosti M&T, a na jeho slová nadväzuje Eva Le Peutrec: „Vo svojich projektoch sa snažím redukovať a zjednodušovať, hľadať pravú podstatu. A práve redukcia bola pri návrhu kľučky NOMAD to najzložitejšie. Už bolo vymyslených toľko rôznych návrhov dverného kovania, že prísť s niečím novým a zároveň minimalistickým bola skutočná výzva.“ Pre subtílnosť kľučky bolo dôležité vyriešiť jej výrobu predovšetkým po technologickej stránke. Mimoriadnu pevnosť jej zaisťuje konštrukčný materiál, ktorý kombinuje masívnu mosadz a špeciálnu vysoko pevnostnú nerezovú ocel.

Pohľadová časť kľučky sa skladá zo štyroch segmentov, ktoré je možné ľubovoľne farebne kombinovať. Jednotlivé komponenty sú dostupné v jedenástich povrchových úpravách. Možnosti prevedenia navyše rozširuje variant NOMAD Touch s jemne vrúbkovaným povrchom.

Ekologické a trvalo udržateľné riešenie pre ploché strechy

Wienerberger Leadax Roov

Inovatívna fólia pre udržateľné ploché strechy.

Vyrobená z odpadového materiálu PVB. Ľahko inštalovateľná.

Navrhnutá pre dlhú životnosť.

www.wienerberger.sk/leadax

Wienerberger

To, čo nás spája, je rozvoj slovenského stavebníctva

Unikátnym počinom je v tomto smere projekt modernizácie študentskej zóny na Stavebnej fakulte Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Unikátny je nielen svojím filantropickým podtextom, ale aj tým, že sa v ňom pre dobrú vec spojili najznámejšie značky slovenského stavebníctva.

Celý projekt vznikol náhodou, z voľného rozhovoru medzi predstaviteľmi SvF STU a DYNAMIK HOLDING, a. s., na tému potreby väčšieho prepojenia teórie s praxou vo vzdelávaní, potreby prilákať na slovenské stavebné fakulty viac študentov, ale aj snahy aj v obmedzených možnostiach slovenského školstva priniesť študentom prostredie na vzdelávanie hodné 21. storočia. „Naším cieľom je nielen poskytnúť študentom excelentné vzdelávacie podmienky, ale aj vytvoriť prostredie, kde sa budú cítiť inšpirovaní a podporovaní,“ vysvetľuje prof. Ing. Stanislav Unčík, PhD., dekan Stavebnej fakulty STU v Bratislave. Preto v škole s nadšením privítali ideu spoločnosti DYNAMIK HOLDING, a. s., ktorá navrhla celý koncept modernizácie študentskej zóny, ako aj cestu k zapojeniu ostatných subjektov zo súkromného

sektora. DYNAMIK sa tak stal kľúčovým partnerom tejto iniciatívy, ktorý nielen oslovil a presvedčil ostatných partnerov na spoluprácu, no zabez-

pečil aj všetky práce na renovácii priestorov a ich vybavenia. Generálny riaditeľ spoločnosti Ing. Vladimír Viktor ml. zdôrazňuje: „Chápeme, že kvalita študentského života má rozhodujúci vplyv na to, či sa najlepší študenti rozhodnú ostať doma a prispieť k rozvoju slovenského stavebníctva.

Preto sme sa spojili s fakultou a oslovili ďalšie popredné spoločnosti v odvetví, aby sme vytvorili prostredie, ktoré bude študentom vyhovovať a podporovať ich rast.“

Stavebnú fakultu, ako aj spoločnosť DYNAMIK príjemne prekvapil záujem partnerov o zapojenie do tohto projektu. „Našli sme dvanásť popredných značiek zo slovenského stavebníctva, ktoré do realizácie modernizácie tohto priestoru išli s nami. Všetci, ktorí projekt finančne alebo materiálne podporili, boli skvelí, no úplne nás dostal proaktívny prístup spoločnosti PERI.

Ich nápadom bolo vytvoriť jedinečný nábytok s jednoznačným odkazom na stavbársku profesiu. Priestor tak získal nový, originálny charakter,“ povedal na margo spolupráce s partnermi Ing. Vladimír Viktor ml. Práve kreatívne použitie komponentov stavbárskeho lešenia a debnenia spoločnosti PERI na vytvorenie nábytku pre novú študentskú zónu je jedným z najzaujímavejších aspektov tejto spolupráce. Konateľ spoločnosti PERI Ing. Radoslav Kopka vysvetľuje: „Použitie produktov a komponentov PERI na vytvorenie nábytku a poseadenia pre študentov a návštevníkov fakulty je nielen inovatívne, ale aj efektívne a má svoju pridanú hodnotu. Okrem toho, že prispievame k estetike a funkčnosti priestoru, takisto demon-

štrujeme flexibilitu a kreativitu, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou nášho odvetvia. Zároveň si študenti môžu pozrieť a doslova ohmatať produkty, s ktorými sa niektorí z nich budú stretávať aj v praxi.“ A dodáva: „Pre nás je táto spolupráca viac ako len projekt. Je to príležitosť zapojiť sa do niečoho výnimočného, čo má priamy vplyv na budúcnosť našej mladej generácie a na rozvoj stavebného odvetvia ako celku. Vidíme to ako investíciu nielen do infraštruktúry, ale aj do budúcich lídrov a inovátorov v odvetví.“

Samozrejme, priestor získal novú tvár nielen po estetickej, no najmä funkčnej stránke. Rozšírením priestoru vznikli na seba nadväzujúce funkčné zóny reflektujúce potreby študentov. Vytvorilo sa miesto, kde študenti

nerušene môžu jednak študovať, spolupracovať v menších skupinách, ale aj v súkromí odvychnúť. Na to, aby sa priestor zo 70. rokov minulého storočia posunul do súčasnosti, bolo potrebné upraviť rozvody elektriny a osvetlenia, opraviť stropy, reparaovať sociálne zariadenia, vymeniť staré obklady a dlažby, ale aj preleštiť pôvodné kvalitné mramorové obklady stĺpov. Nový moderný kuchynský kútik je už len pomyselnou čerešničkou celej modernizácie.

Táto unikátna spolupráca medzi akademickou obcou a súkromným sektorom by sa mohla stať modelom aj pre budúce projekty, kde sa inovácie stretávajú s potrebami a kde sa z formálnej spolupráce rodí trvalá hodnota pre všetkých zainteresovaných. Stavebná fakulta STU v Bratislave takouto iniciatívou posúva hranice nielen svojej vlastnej infraštruktúry, ale aj očakávaní, čo môže univerzita ponúknuť svojim študentom.

„Chceme, aby študentský život na našej fakulte bol porovnateľný s tým na prestížnych univerzitách v zahraničí, čím pritiahneme nielen talentovaných študentov, ale aj ich udržíme na Slovensku. Vo finále tím získal celú stavebnú odvetvie,“ dodáva k realizácii tohto projektu prof. Ing. Stanislav Unčík, PhD., dekan Stavebnej fakulty STU v Bratislave.

Do projektu sa zapojili: DYNAMIK HOLDING, PERI, Baumit, Ceresit, Isover, Rigips, Weber, Wienerberger, Knauf Insulation, Knauf Ceilings, Ytong, PORFIX, Danucem a Lucron.

STRABAG Pozemné a inžinierske staveľstvo s.r.o.
Mlynské Nivy 61/A
820 15 Bratislava - Ružinov

**Staviame mestá
budúcnosti.
Pre ľudí. Pre planétu.
Pre pokrok.**

Prečítajte si
o našej vízii
udržateľného
stavebníctva.

**60-ročnú tradíciu a bohaté
skúsenosti spájame
s digitálnymi a inovatívnymi
riešeniami.**

Aktívne pracujeme na pokroku
s ambíciou byť priekopníkom
udržateľnej výstavby budúcnosti.

Kľúčovými činnosťami našej
spoločnosti sú výroba, doprava
a montáž betónových prefabrikovaných
dielcov a konštrukcií.

www.strabag-prefasered.sk

STRABAG
WORK ON PROGRESS

Nový pohľad na výkaz výmer vo verejnom obstarávaní

JUDr. Juraj Tkáč

Odborník na oblasť verejného obstarávania

Úrad pre verejné obstarávanie vydal zásadné rozhodnutie, ktoré mení doterajšiu prax v otázke verejného obstarávania stavebných prác. Zmena sa týka povinnosti mať ocenenú každú činnosť z projektov dokumentácie vo výkaze výmer. Ako by ste mali po novom postupovať? A na čo si dať zvlášť pozor?

Predseda úradu nedávno zmenil rozhodnutie Úradu pre verejné obstarávanie č. 6543-6000/2022-OD/10 zo dňa 23. 11. 2022, ktoré sa týkalo verejného obstarávania vyhláseného Železnicami Slovenskej republiky na predmet zákazky s názvom „ŽSR, Modernizácia koridoru, štátna

projektovej dokumentácie. Táto zmena reflektuje na problematický aspekt, keď vo výkaze výmer absentujú niektoré položky týkajúce sa čiastkových prác, úkonov a činností súvisiacich s realizáciou predmetu zákazky. V prípade, že projektová dokumentácia obsahuje všetky relevantné

Význam výkazu výmer by sa nemal nadhodnocovať. Ak chýbajú niektoré položky, môže sa výkaz výmer spoliehať na tzv. agregované položky, ktoré zahŕňajú viacero činností v rámci daného odvetvia stavebných prác.

Zmena v rozhodovacej praxi úradu pridáva flexibilitu v procese verejného obstarávania stavebných prác.

hranica ČR/SR – Čadca – Krásno nad Kysucou (mimo), železničná trať, 3. etapa“. Táto zmena v rozhodovacej praxi sa týka poskytovania výmer v rámci verejného obstarávania a nadväzuje na kľúčové aspekty právneho rámca, konkrétne zákona o verejnom obstarávaní.

Zmena spočíva v tom, že predseda úradu zdôraznil, že vo verejnom obstarávaní nemusí byť každá činnosť zahrnutá v detailnom výkaze výmer, ak sú uchádzačom poskytnuté kompletne súťažné podklady vrátane pro-

informácie a umožňuje objektívne ocenenie predmetu zákazky, chýbajúce položky v samotnom výkaze výmer neznamenaajú porušenie zákona o verejnom obstarávaní. Týmto spôsobom predseda úradu zdôraznil, že dôležitý je celkový obsah súťažných podkla-

dov, ktoré musia obsahovať podrobný opis predmetu zákazky v súlade s relevantnými ustanoveniami zákona. Predseda úradu takisto poukázal na to, že význam výkazu výmer by sa nemal nadhodnocovať. Ak chýbajú niektoré položky, môže sa výkaz výmer spoliehať na tzv. agregované položky, ktoré zahŕňajú viacero činností v rámci daného odvetvia stavebných prác. Táto prax nespôsobuje automaticky neúplnosť alebo nejednoznač-

Vo verejnom obstarávaní nemusí byť každá činnosť zahrnutá v detailnom výkaze výmer, ak sú uchádzačom poskytnuté kompletne súťažné podklady vrátane projektovej dokumentácie.

nosť opisu predmetu zákazky. Je dôležité pochopiť, že výkaz výmer nie je jediný dokument definujúci predmet stavebnej zákazky. Predseda úradu zdôraznil, že projektová dokumentácia a ďalšie súvisiace dokumenty sú nevyhnutné na presné a detailné definovanie častí diela z hľadiska stavebno-technických, technologicko-ekonomických a technologických aspektov, a tým aj požadovaných vlastností alebo kvality.

Celkovo vzaté, zmena v rozhodovacej praxi úradu pridáva flexibilitu v procese verejného obstarávania stavebných prác a odstraňuje nadbytočné bariéry spojené s prílišným dôrazom na detaily výkazu výmer. Toto rozhodnutie môže pozitívne ovplyvniť efektívnosť a transparentnosť verejných obstarávaní v oblasti stavebných projektov.

Pozor na nulové položky aj po tejto zmene rozhodovacej praxe UVO

V súvislosti s uvedenou zmenou rozhodovacej praxe Úradu pre verejné obstarávanie však čitateľov upozorňujeme na skutočnosť, že uvedené rozhodnutie oslabuje postavenie tzv. výkazu výmer v procese verejného obstarávania.

Na druhej strane, v zmysle nedávnej rozhodovacej praxe naďalej platí, že v prípade, ak verejný obstarávateľ stanovil v súťažných podkladoch

povinnosť uchádzačov oceniť každú položku, treba ju dodržať. Zároveň ak verejný obstarávateľ stanoví v súťažných podkladoch zákaz ocenenia položky nulou, uchádzač to musí rešpektovať.

V zmysle metodického usmernenia UVO č. 10298-6000/2021 zo dňa 17. 9. 2021 úrad vyslovil názor, že ohodnotenie položky nulovou hodnotou nemusí automaticky znamenať nesplnenie požiadaviek na predmet zákazky. Z predmetného metodického usmernenia vyplýva, že je na posúdení kontrolovaného, či je v konkrétnom prípade opodstatnené stanoviť požiadavku obmedzujúcu oceňovať položky nulovou hodnotou.

Úrad pre verejné obstarávanie v rozhodnutí č. 14038-9000/2023 zo dňa 25. 1. 2024 v súvislosti s právom verejného obstarávateľa určiť v súťažných podkladoch požiadavku na zákaz ocenenia položiek nulou uviedol: „125. Z normatívnej právnej úpravy explicitne podľa predsedu úradu nevyplýva, že kontrolovaný si nemôže stanoviť uvedenú požiadavku (zákaz nulovej položky), keďže výsledkom verejného obstarávania je vždy uzavretie určitej formy odplatnej zmluvy s úspešným/i uchádzačom/mi. Nakoľko zákon o verejnom obstarávaní uvedenú požiadavku nevyžaduje, ale ani nebráni jej stanoveniu v procese verejného obstarávania, je na zväž-

ni kontrolovaného, či v konkrétnom prípade je opodstatnené stanoviť požiadavku obmedzujúcu oceňovať položky nulovou hodnotou. Zároveň však platí, že proces vyhodnocovania ponuky je v kompetencii kontrolovaného, t. j. v prípade pochybností o serióznosti predloženej ponuky je kontrolovaný oprávnený požiadať uchádzača o vysvetlenie jeho ponuky a zistiť, či uchádzač ocenil všetky náklady súvisiace s realizáciou predmetu zákazky.“

Záver a zhrnutie nového pohľadu na výkaz výmer vo verejnom obstarávaní

Rozhodnutie o nulových položkách časovo nasleduje po rozhodnutí predsedu UVO v súvislosti s problematickým aspektom stavebných zákaziek, keď vo výkaze výmer absentujú niektoré položky týkajúce sa čiastkových prác, úkonov a činností súvisiacich s realizáciou predmetu zákazky.

Zjednodušene je možné konštatovať, že výkaz výmer stále platí a uchádzač má povinnosť oceniť položky vo výkaze výmer (v prípade, že to verejný obstarávateľ zakázal, uchádzač nemôže žiadnu z položiek oceniť nulou). Zároveň sa však uchádzač už nemôže vyhovárať, že niektorá časť prác zakreslená v projektovej dokumentácii nie je vo výkaze výmer, a teda túto časť uchádzač neoceniť.

Nakladanie so stavebnými odpadmi v roku 2024. Čo sa zmenilo?

Mgr. Zuzana Krajčovičová

odborníčka v oblasti odpadového hospodárstva

Poznáte najnovšie legislatívne úpravy v oblasti odpadového hospodárstva? Viete, ako eliminovať zvýšené náklady vzniknuté v dôsledku nesprávneho nakladania so stavebným odpadom? Aké sú novinky pre nakladanie so stavebným odpadom v roku 2024? Zhrnuli sme pre vás tohtoročné legislatívne zmeny do praktického prehľadu.

V roku 2024 prišlo niekoľko zmien, na ktoré netreba zabúdať, ale aj tie sa spájajú so zmenami povinnými od roku 2023. Najdôležitejšími zmenami boli:

1. novela č. 230/2022 Z. z. z 15. 6. 2022,
2. vyhláška MŽP SR č. 344/2022 Z. z. z 12. 8. 2022,
3. zákon o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov 146/2023 Z. z. zo 17. 2. 2023,
4. vyhláška MŽP SR č. 248/2023 Z. z. z 19. 6. 2023.

Novela č. 230/2022 Z. z. z 15. 6. 2022

Táto novela zabezpečila komplexnú reformu § 77 zákona o odpadoch č. 79/2015 Z. z. Novela nás oboznámila s novým pojmom „selektívna demolácia“.

Selektívna demolácia je postup, pri ktorom sa určia postupnosti demolačných činností s cieľom umožniť oddelenie a triedenie odstránených stavebných materiálov a stavebných odpadov.

Upravilo sa znenie, kto je pôvodcom stavebných odpadov a odpadov z demolácií:

Pôvodcom stavebných odpadov a odpadov z demolácií, vykonávaných v sídle alebo v mieste podnikania, organizačnej zložke alebo v inom mieste pôsobenia právnickej osoby alebo fyzickej osoby – podnikateľa je právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ, ktorej bolo vydané povolenie podľa osobitného predpisu,

pri vykonávaní obdobných prác pre fyzické osoby je pôvodcom odpadu ten, kto uvedené práce vykonáva. Pričom osobitným predpisom sa myslí napríklad stavebné povolenie. Pôvodcom stavebných odpadov a odpadov z demolácií okrem povin-

vyhlášky MŽP SR č. 344/2022 Z. z. a po ukončení realizácie demolačných prác najneskôr do 90 dní písomne ohlásiť orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva vyhodnotenie selektívnej demolácie v rozsahu podľa vyhlášky MŽP SR č. 344/2022 Z. z.

Upravilo sa znenie, kto je pôvodcom stavebných odpadov a odpadov z demolácií.

ností uvedených v § 14 ods. 1 pribudli aj nové povinnosti. Najdôležitejšie uvádzame v skrátenej verzii:

- a) zabezpečiť zhodnotenie a recykláciu stavebného odpadu a odpadu z demolácie vrátane spätného zasypania ako náhrada za iné materiály (min. 70 % pri stavbách nad 300 m²),
- b) vykonávať selektívnu demoláciu podľa vyhlášky MŽP SR č. 344/2022 Z. z. Stavebné odpady a odpady z demolácie prednostne materiálovo zhodnotiť a použiť v mieste vzniku,
- c) zabezpečiť pred vznikom odpadov odovzdaných podľa § 14 ods. 1 písm. e) preukázateľný zmluvný vzťah o fyzickom nakladaní s nimi. Pričom minimálny rozsah podmienok určuje vyhláška MŽP SR č. 344/2022 Z. z.,
- d) pred realizáciou demolačných prác najneskôr 3 pracovné dni vopred písomne ohlásiť orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva spôsob selektívnej demolácie v rozsahu podľa

Vyhláška MŽP SR č. 344/2022 Z. z. z 12. 8. 2022

Táto vyhláška nadväzuje na novelizovaný § 77 zákona o odpadoch a upravuje:

- § 1 Nakladanie s odstránenými stavebnými materiálmi, stavebnými odpadmi a odpadmi z demolácií
- § 2 Minimálny rozsah zmluvných podmienok
- § 3 Požiadavky na recyklované stavebné odpady a odpady z demolácií
- § 4 Technické a organizačné požiadavky na mobilné zariadenie na zhodnocovanie stavebných odpadov a odpadov z demolácií
- § 5 Špecifické požiadavky na nekontaminovanú zeminu a iný prirodzene sa vyskytujúci materiál pre zaradenie ako vedľajší produkt
- § 6 Špecifické požiadavky na odstránenú asfaltovú zmes pre zaradenie ako vedľajší produkt

a na jednom mieste sa prevádzkuje dočasne, najviac 36 mesiacov, alebo technická jednotka, ktorá je súčasťou mobilného zdroja, vznášajúca emisie znečisťujúcej látky do ovzdušia, ak vnáša do ovzdušia iné emisie než emisie zo spaľovacieho motora.

Vyhláška MŽP SR č. 248/2023 Z. z. z 19. 6. 2023

Rovnako ide o novú vyhlášku, ktorá nadväzuje na predchádzajúci zákon o ochrane ovzdušia č. 146/2023 Z. z. a približuje detaily, ktoré sa dotkli napríklad doteraz nič netušiacich prevádzkovateľov mobilných zariadení na zhodnocovanie stavebných odpadov. Pre recyklátorov je dôležitý § 3, ktorý ustanovuje členenie a kategorizáciu stacionárnych zdrojov, pričom podľa neho poznáme veľké, stredné, malé zdroje. Ďalej približuje osobitné činnosti, ktoré sme už spomínali. Všetky pravidlá na členenie a kategorizáciu nájdeme podrobne opísané v prílohe č. 1 pomenovanej ako

- § 7 Špecifické požiadavky na odstránené stavebné materiály pre zaradenie ako vedľajší produkt
  - § 8 Obsah ohlásenia
- Vyhláška ďalej obsahuje 3 dôležité prílohy:
- Príloha č. 1 ako odstránené stavebné materiály, stavebné odpady a odpady z demolácií, ktoré sa oddelene zhromažďujú
  - Príloha č. 2 ako ohlásenie pred realizáciou demolačných prác
  - Príloha č. 3 ako ohlásenie po realizácii demolačných prác

Zákon o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov 146/2023 Z. z. zo 17. 2. 2023

Zákon č. 146/2023 Z. z. je nový zákon s novým znením, ktorý sa v značnej miere dotkol aj prevádzkovateľov mobilných zariadení na zhodnocovanie stavebných odpadov. Tento zákon stanovuje napríklad, že to, čo je v zákone o odpadoch uvedené ako mobilné zariadenie na zhodnocovanie stavebných odpadov, sa v zákone o ochrane ovzdušia posudzuje ako stacionárny zdroj. Podľa tohto zákona je dôležité rozpoznať, či je potrebné riadiť sa podľa § 27, teda mať vydaný súhlas pre stacionárny zdroj znečistenia ovzdušia, alebo je potrebné splniť si povinnosť pre vybranú osobitnú činnosť:

§ 2 Vymedzenie základných pojmov
(1) Na účely tohto zákona sa rozumie

...

k) stacionárnym zdrojom technologický celok, sklad palív, surovín alebo

produktov, skládka odpadov, lom, plocha alebo stavba, objekt a činnosť, ktorá znečisťuje alebo môže znečisťovať ovzdušie, a je vymedzený ako súhrn všetkých častí, súčastí a činností v rámci funkčného celku a priestorového celku,

...

m) prenosným zdrojom stacionárny zdroj, ktorý má účelový charakter

Všeobecné pravidlá

1. Technológia sa začleňuje ako veľký zdroj, ak jej kapacita zodpovedá prahovej kapacite ustanovenej pre veľké zdroje. Technológia sa začleňuje ako stredný zdroj, ak jej kapacita zodpovedá ustanovenej prahovej kapacite pre stredné zdroje a súčasne je nižšia ako prahová kapacita pre veľké zdroje. Technológia s kapacitou menšou, ako je prahová kapacita pre stredné zdroje, sa začleňuje ako malý zdroj.
2. Technológia, ktorá je začlenená ako veľký zdroj, sa označuje príslušným číslom kategórie, za ktoré sa doplní bodka a číslo 1. Technológia, ktorá je začlenená ako stredný zdroj, sa označuje príslušným číslom kategórie, za ktoré sa doplní bodka a číslo 2. Technológia, ktorá je začlenená ako malý zdroj, sa označuje príslušným číslom kategórie, za ktoré sa doplní bodka a číslo 3.
3. Technológia, ktorá nie je v kategorizácii uvedená, sa začleňuje ako veľký zdroj, stredný zdroj alebo malý zdroj podľa prahových kapacít, ktoré sú uvedené v bode 2.99; označuje sa príslušným číslom skupiny kategórie s doplnením čísla 1, 2 alebo 3 za číslom 99. Ak zaradenie do kategórie 2.99 až 5.99 podľa technického princípu alebo účelu technológie nie je zrejmé, zaraduje sa medzi ostatné technológie a výroby a označí sa číslom 6.99.1, 6.99.2 alebo 6.99.3.
4. Ak je spoluspaľovanie odpadov súčasťou technológie, ktorej kapacita zodpovedá prahovej kapacite ustanovenej pre malé zdroje, technológia sa začleňuje ako stredný zdroj.
5. Kategória 6.24 sa uplatňuje, ak nejde o vykonávanie vybranej osobitnej činnosti podľa časti III. tejto prílohy (Zoznam vybraných osobitných činností).

Charakteristiky osobitnej činnosti

1. Konštrukcia využívaného technického strojového zariadenia je prispôsobená na častý presun z miesta na miesto.
2. Využívané technické strojové zariadenie nie je pevne spojené so zemou alebo so stavbou, tzn. nevyžaduje vydanie stavebného povolenia.
3. Predmetná osobitná činnosť sa vykonáva spravidla na mieste vzniku požiadavky alebo potreby, pričom ide najmä o činnosť zhodnocovania alebo zneškodňovania odpadov, stavebnú činnosť, aplikáciu a zapracovanie hnojív, alebo ide o činnosti vykonávané na vlastnú spotrebu v domácnosti (bez ohľadu na to, či je spätá so stavebným objektom), napríklad úprava potravinárskych výrobkov, chov hospodárskych zvierat, nanášanie náterov.
4. Vykonávanie osobitnej činnosti je limitované obmedzeným časovým obdobím najviac šesť mesiacov, okrem stavebnej činnosti a činností vykonávaných na vlastnú spotrebu v domácnosti. Ak sa osobitná činnosť na jednom mieste vykonáva dlhšie, zaraďuje sa ako malý zdroj; ak ide o vykonávanie vybranej osobitnej činnosti drvenia stavebných odpadov, odpadov z demolácií a materiálov používaných v stavebníctve vrátane drvenia kameniva, nerastov a hornín s projektovaným výkonom 100 t/h a väčším, zaraďuje sa ako stredný zdroj podľa časti I. tejto prílohy.

Zoznam vybraných osobitných činností

1. Stavebná činnosť
2. Drvenie stavebných odpadov, odpadov z demolácií a materiálov používaných v stavebníctve vrátane drvenia kameniva, nerastov a hornín
3. Štiepkovanie dreva a biomasy
4. Aplikácia a zapracovanie hospodárskych hnojív a iných hnojív organického pôvodu, sekundárnych zdrojov živín alebo kompostu do pôdy

Členenie, kategorizácia stacionárnych zdrojov a ich pravidlá, zoznam vybraných činností a ich charakteristiky.

Aké sú pravidlá na kategorizáciu a začleňovanie zdrojov?

Vyhláška uvádza všeobecné pravidlá, charakteristiky osobitnej činnosti a zoznam vybraných osobitných činností.

Z uvedených skutočností v jednoduchosti vyplýva, že drvenie stavebných odpadov, odpadov z demolácií a materiálov používaných v stavebníctve vrátane drvenia kameniva, nerastov a hornín patrí pod vybranú osobitnú činnosť, a tak je potrebné plniť si povinnosti, ktoré sú ustanovené v prílohe č. 8 Osobitné činnosti.

Tu je dôležitý bod 2, ktorý presne definuje spomenutú vybranú osobitnú činnosť, a to takto:

2. Drvenie stavebných odpadov, odpadov z demolácií a materiálov používaných v stavebníctve vrátane drvenia kameniva, nerastov a hornín.

VYMEDZENIE

Uvedená činnosť zahŕňa drvenie vrátane všetkých dopravníkov, sitovania, triedenia a sekundárneho alebo terciálneho drvenia a triedenia na jednotlivé frakcie prenosnými zariadeniami najmä týchto odpadov a materiálov: betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky alebo ich zmesí, kameniva a podobných minerálnych produktov, bitúmenových zmesí, stavebných materiálov na báze sadry, zmesových odpadov z demolácií

a pod., hornín a nerastov. Za súčasť tejto činnosti sa považujú aj skladovacie priestory vstupného materiálu alebo odpadu a úložiská výstupného materiálu drvinu alebo odpadu.

POŽIADAVKY

2.1. Všeobecné opatrenia

2.1.1. Celý proces vrátane všetkých činností a zariadení bude navrhnutý, nastavený a prevádzkovaný tak, že je zabezpečený minimálny vplyv na životné prostredie a zdravie ľudí.

2.1.2. Hlavnými princípmi na predchádzanie emisiám prachu sú prekrytie prašných procesov a zvlhčovanie.

2.1.3. Všetky použité techniky na obmedzenie znečistenia budú správne navrhnuté, používané a udržiavané, aby boli účinné. Ak sa na obmedzenie emisií prachu používa zvlhčovanie, je potrebné zabezpečiť dostatočné zásobovanie vodou a primeranú ochranu proti mrazu.

2.1.4. Vhodná lokalizácia zariadení na základe uvedených faktorov: prevládajúce vetry, blízkosť citlivého receptora k hraniciam činnosti a operáciám činnosti a vybudovať ochrannú bariéru v dostatočnej výške.

2.1.5. Ak existuje podozrenie, že súčasťou stavebného odpadu je odpad kontaminovaný azbestom, je potrebné tento druh odpadu pred drvením vytriediť a postupovať podľa osobitných predpisov.

2.2. Skladovanie (depónie, zásobníky)

2.2.1. Obmedzenie množstva „voľne“ skladovaných materiálov.

2.2.2. Výška skladovaného materiálu nesmie byť vyššia ako obvodové steny úložiska.

2.2.3. V skladovacích priestoroch, kde sa pohybuje vozidlo, spevniť povrch, ktorý je potrebné udržiavať.

2.3. Vykladanie a nakladanie, preprava a iná manipulácia

2.3.1. Dopravníky musia mať dostatočnú kapacitu pre maximálne zaťaženie, bez rozsýpania materiálov.

2.3.2. Dopravníky musia byť vybavené prostriedkami na udržiavanie pásu v čistote.

2.4. Proces drvenia

2.4.1. Drviče musia byť zakapotované alebo vybavené systémom na zvlhčovanie.

2.4.2. Drviče s integrovaným zvlhčováním vždy prevádzkovať so spusteným kropením.

2.4.3. Nánosy prachu na vonkajších častiach zariadenia je potrebné vyčistiť na konci každého pracovného dňa.

KONTROLA A ÚDRŽBA

Prevádzkovateľ činnosti má pod stálou kontrolou celý proces vrátane všetkých činností a zariadení. Zamestnanci na všetkých úrovniach budú poučení o povinnostiach týkajúcich sa kontroly procesu a emisií do ovzdušia.

Kontrola

a) Pravidelným monitorovaním emisií zabrániť viditeľným emisiám vo vzdialenosti 10 m a viac zo zariadení, dopravníkov a priestorov určených na skladovanie.

b) Pri viditeľných emisiách realizovať opatrenia na zamedzenie prašnosti.

c) Na zabezpečenie kontroly realizácie protiprašných opatrení pri suchom a/alebo veternom počasí je potrebné najmenej raz denne zaznamenať meteorologické podmienky (rýchlosť vetra a teplotu).

d) Ak sú zaznamenané opakované problémy s viditeľnými emisiami, zvýšiť počet vizuálnych kontrol. Čas, miesto a výsledok kontrol spolu s klimatickými podmienkami je potrebné zaznamenať a evidovať.

Údržba

Je potrebné mať vypracovaný program údržby a viesť záznamy o vykonanej údržbe a opravách.

PORUCHA ZARIADENIA

Pri neštandardných (viditeľných) emisiách alebo poruchách je potrebné:

a) bezodkladne prešetriť stav a realizovať nápravné opatrenia,

b) zastaviť prevádzku zariadenia, ak zlyhá dodávka vody a procesy zvlhčovania.

Evidencia

V rámci evidencie sa vedú záznamy o kontrolách, monitorovaní a vizuálnom hodnotení, klimatických podmienkach, o údržbe a opravách, neštandardných stavoch, poruchách a prijatých opatreniach.

Záznamy je potrebné:

a) uchovávať najmenej 2 roky,

b) sprístupniť orgánom ochrany ovzdušia na výkon štátneho dozoru.

Záverom

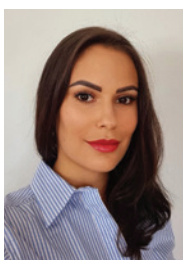
Na záver je potrebné dodať, že vykonávanie osobitnej činnosti sa označuje obci v súlade s ustanoveniami a v lehotách podľa § 36 ods. 1 písm.

kovateľa činnosti, druh osobitnej činnosti podľa zoznamu, obdobie vykonávania osobitnej činnosti s uvedením začiatku a predpokladaného ukončenia, miesto vykonávania,

Pre recyklátorov je dôležitý § 3, ktorý ustanovuje členenie a kategorizáciu stacionárnych zdrojov, pričom podľa neho poznáme veľké, stredné, malé zdroje.

a) prvej časti vety pred bodkočiarkou zákona, t. j. min. 14 dní pred začiatkom vykonávania osobitnej činnosti, v našom prípade zhodnocovania stavebných odpadov, v uvedenom rozsahu (identifikačné údaje prevádz-

podrobnosti o činnosti, vyhodnotenie ustanovených požiadaviek, ďalšie údaje v súlade so všeobecne záväzným nariadením príslušnej obce, prílohy).

Zuzana Krajčovičová

Odborníčka v oblasti odpadového hospodárstva. Problematike odpadového hospodárstva sa venuje od roku 2014. Počas tohto obdobia pôsobila na rôznych vedúcich pozíciách. V súčasnosti pôsobí ako envirošpecialistka v poradenskej spoločnosti, pôsobí v oblasti životného prostredia. Zároveň pôsobí aj ako gestorka odbornej komisie pre bezemisné

a cirkulárne stavebníctvo vo Zväze stavebných podnikateľov Slovenska. So záväzkom chrániť životné prostredie aktívne spolupracuje s organizáciami, vládnymi agentúrami a komunitami na rozvoji a implementácii udržateľných iniciatív.

Odborná spôsobilosť

- Certifikát envirošpecialista
- Interný audítor podľa normy EN ISO 9001:2015, EN ISO 19011:2012
- Interný audítor EMS podľa normy EN ISO 14001:2015
- Certifikát FIDIC v procese verejného obstarávania a v stavebnej praxi
- Osvedčenie o odbornej príprave na prácu pri odstraňovaní azbestu

Vaillant Heat Pump World

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov projektu:	Vaillant Heat Pump World
Miesto:	Johanna Vaillanta 2858/26, 905 01 Senica, Slovakia
Investor/Developer:	VAILLANT GROUP Heat Pump Production, s. r. o.
Generálny dodávateľ:	GOLDBECK Slovensko s.r.o.
Architektonický ateliér/architekt/architekti:	JFcon, s. r. o
Začiatok a ukončenie výstavby:	4/2022 – 8/2023
Administratívne priestory – plocha:	4 100 m ²
Kancelárske priestory v rámci hál – plocha:	7 610 m ²
Výrobné priestory – plocha:	56 000 m ²
Skladové priestory – plocha:	23 000 m ²
Vonkajšie spevnené plochy:	84 381 m ²
Zelené plochy:	82 580 m ²
Počet parkovacích miest (garáž + vonku):	450 osobné autá, 30 – nákladné autá

Vaillant Heat Pump World predstavuje výnimočný príklad inovatívneho a udržateľného prístupu k stavebnému odvetviu. Geotermálna energia: Implementovali sme revolučný spôsob využívania geotermálnej energie, pri ktorom až 50 percent z celkovej potreby budovy pochádza z 230 vrtov s hĺbkou 100 metrov. Toto predstavuje najväčšie geotermálne pole, ktoré bolo doteraz na Slovensku vybudované.

Úspora energie: Naša budova disponuje vysoko izolovanou obálkou, zahŕňajúcou strechu, fasádu, svetlíky, okná a brány. V kombinácii s fotovoltickými panelmi, inteligentným osvetlením, so žalúziami a systémom merania a riadenia budov, spolu s rekuperáciou tepla, dosahujeme významné úspory energie. Environmentálna udržateľnosť: Extenzívna zelená strecha, čiastočne zelená fasáda a oddychová zóna – rekreačný

park prispievajú k tvorbe ekologickejších pracovných prostredí. Certifikácie: Získali sme prestížne certifikáty BREEAM Excellent a ECOVADIS, čo svedčí o našom záväzku dodržiavať vysoké environmentálne a sociálne normy. Opatrenia pre biodiverzitu: Integrovali sme opatrenia na ochranu biodiverzity vrátane príbytkov pre hmyz a jašterice, vtáčích búdok, ktoré sú v súlade s našou environmentálnou

Foto: GOLDBECK

Foto: GOLDBECK

filozofiou. Unikátom je prelomové použitie usmernenia migračnej trasy pre žaby – tzv. žabieho tunela a veľkých úľov, z ktorých si bude užívateľ vyrábať vlastný med.

Zakladanie technologických častí a štetovnicová (Larsen) stena: Zavedením štetovnicových stien na realizáciu hlbokých jám (asi 5 metrov) pod hydraulické technologické lisy sme dokázali optimalizovať procesy a zlepšiť riadenie podmienok v projekte. Mobilná betonáreň – počas prípravy projektu sme vybudovali vlastnú betonáreň, ktorá pokryla všetky monolitické konštrukcie, čo umožnilo byť nezávislý v majoritnom stavebnom materiáli a urýchlilo proces výstavby (najviac sa to prejavilo pri betonáži podlahy, ktorá prebiehala kontinuálne a pri ktorej sa výrazne ušetril čas dopravy a nasadenie mechanizácie). Využitie dvoch typov podláh – rezanej a bezdilatačnej podlahy s rozptýlenou ocelovou výstužou podľa požiadavky zákazníka a potreby výroby a prevádzky. Podlahy sú aj s epoxidovou povrchovou úpravou, v miestach

montážnych liniek dokonca s antistatickou úpravou.

V rámci potreby výrobného závodu na tepelné čerpadlá sme zhotovili samostatný sklad technických plynov a chladív podľa smernice ATEX (prostredie s nebezpečím výbuchu), čím je stavba obohatená aj o prvok materiálového inžinierstva.

Samotné skladovanie v rámci výrobného závodu a skladovej haly využíva najmodernejšie systémy, ako automatizovaný zakladač FIFO, vozíky VNA s automatizovaným indukčným navádzaním či dva žeriavy s nosnosťou po 25 ton.

Zachytávanie dažďovej vody sme navrhli na storočný dažď, na rozdiel od normového päťročného, pričom využívame kombináciu podzemných retenčných nádrží a otvoreného odparovacieho jazera – dažďovej záhrady. Na spríjemnenie a spestrenie okolia administratívnej budovy sa navrhli dve okrasné jazierka, ktoré dotvárajú okolie a zlepšujú celkový dojem a dizajn budovy či celého areálu.

Projekt disponuje aj elektronabijač-

kami pre osobné automobily a parkovaním pod prístreškami so zelenou stenou a strechou, čím prispieva k zlepšeniu klímy a vytvoreniu tieňa. Okrem toho sme za krátke časové obdobie (18 mesiacov) vybudovali výrobnotechnologický závod, logistické centrum a dvojpodlažnú administratívnu budovu, v ktorej sme preukázali efektivitu svojho stavebného systému, time management a koordináciu subdodávateľov.

V rámci projektu Vaillant Heat Pump Plant v Senici, spoločnosť PROPECO s.r.o. realizovala pre generálneho dodávateľa GOLDBECK:

- 45 000 m² výrobných priestorov s epoxidovým povrchom v štandardnej a ESD úprave,
- 30 000 m² skladových priestorov v bezdilatačnej úprave,
- 70 000 m² cemento-betónových krytov vozovky.

Bratislavské bábkové divadlo

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov projektu:	Rekonštrukcia budovy Bratislavského bábkového divadla
Miesto:	Dunajská ulica č. 36, Bratislava
Investor/developer:	Bratislavský samosprávny kraj, Sabinovská 16, P. O. BOX 106, 820 05 Bratislava 25
Architektonický ateliér/architekt/architekti:	Ing. arch. Andrej Drgoňa
Začiatok a ukončenie výstavby:	8/2021 – 10/2023

Robotnícky dom na Dunajskej 36 v Bratislave je od roku 1948 sídlom Štátneho bábkového divadla (od roka 2022 premenovaného na Bratislavské bábkové divadlo). Po rokoch čiastočných opráv a udržiavania bol dokončený projekt celkovej rekonštrukcie a na základe projektu aj kompletná rekonštrukcia. Divadlo dostáva po dlhých rokoch adekvátny priestor na tvorbu a diváci kultúrnu ustanovizeň zodpovedajúcu 21. storočiu. Mesto, ako aj Bratislavský kraj, dostalo divadelný priestor, v ktorom môže rozvíjať ďalšie aktivity posilňujúce ponuku kultúry v meste a regióne.

Budova robotníckeho domu na Dunajskej 36 po rekonštrukcii krášli celú ulicu. Zachováva jej historický ráz a je ďalšou budovou historickej časti Starého Mesta.

Objekt sa nachádza v centre mesta na Dunajskej ulici. Výstavba v tejto lokalite je ustálená. Projekt rieši rekonštrukciu vo dvorovej časti objektu. Rekonštrukcia spočíva v demolácii jestvujúcich priestorov šatní hercov a skladových priestorov za javiskom a ráta s výstavbou potrebných priestorov, ako sú šatne hercov, sociálne zariadenia, skladové priestory a miestnosť na nácvik na mieste pôvodnej stavby. Pozemok je kompletne zastavaný. Objekt sa nachádza v pamiatkovej zóne a je pamiatkovo chránený.

Pozostáva zo štvorpodlažného objektu v prednej časti pozemku, ktorý slúži ako administratívne priestory a správa divadla, z jednopodlažnej

javiska a striech skladov a administratívny. Všetky ploché strechy sa budú realizovať ako vegetačné. Hľadisko bude nahradené novým, priaznivejším riešením výhľadovej krivky. V hľadisku sa jestvujúce akustické obklady nahradia novými.

Návrh architektonického riešenia sa snaží optimálne využiť možnosti daného objektu vzhľadom na jeho technický stav a dispozičné riešenie. V hmotovom riešení sa prejavuje snaha o priaznivú hmotovú mierku, prevažne s horizontálnym architektonickým výrazom z pohľadu od dvora bytového komplexu. Tomuto zámeru je podriadené aj výtvarné riešenie a škála architektonických a materiálových zámerov, kultivovanosti detailov a farebného vyznenia celku.

sály, v ktorej je hľadisko a javisko divadla, a z jednopodlažných prístavieb okolo divadelnej sály, v ktorých sú šatne hercov a skladové priestory. Predmetom rekonštrukcie sú priestory zázemia divadla, šatne hercov skladové priestory a dielne, vstupný priestor divadla a priestory pre divákov, sociálne zariadenia, šatne, bufet a samotná hľadisková sála. Úžitková plocha získaná výstavbou predstavuje 1 817,13 m².

Architektonické a urbanistické riešenie

Objekt sa nachádza v stavebne ustálenej zóne, na Dunajskej ulici. V súčasnosti je pozemok kompletne zastavaný, čo sa nezmení ani po rekonštrukcii. Aj po nej bude objekt slúžiť potrebám Bratislavského bábkového divadla. Prevádzkový prístup ostane z Dunajskej ulice. Napojenie objektu na inžinierske siete je z Dunajskej ulice.

Na mieste súčasných priestorov zázemia divadla v zadnej časti pozemku určených na demoláciu vznikne nová dvojpodlažná prístavba. V nej budú všetky potrebné priestory na bezkolízny chod divadla. V prízemí sa nachádzajú priestory pre verejnosť ako sociálne zariadenia, šatňa a bufet a priestory pre personál divadla ako šatne, sociálne zariadenia a priestor na výrobu a opravy bábok. Aj na poschodí sú priestory slúžiace personálu divadla ako šatne hostujúcich hercov, miestnosť na nácvik, sociálne zariadenia a dielňa.

Ďalšou časťou rekonštrukcie je úprava vstupných priestorov divadla, rekonštrukcia uličnej fasády divadla a rekonštrukcia a úprava divadelnej sály,

Kreatívne centrum Trnava

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov projektu:	Rekonštrukcia budovy Kreatívneho centra Trnava
Miesto:	Ulica Hlavná 17, Trnava
Investor/developer:	Trnavský samosprávny kraj
Architektonický ateliér/architekt/architekti:	Ateliér DV, s. r. o.
Začiatok a ukončenie výstavby:	9/2021 – 04/2023

Kreatívne centrum Trnava, ktoré vzniklo na Hlavnej ulici č. 17 v Trnave, si kladie za cieľ stimulovať podporu udržateľnej zamestnanosti a tvorbu pracovných miest v kultúrno-kreatívnom priemysle. Cieľom centra je poskytovať priestor a služby začínajúcim aj etablovaným podnikateľom, zlepšiť podmienky na podnikanie a podporiť tvorbu nových pracovných miest v oblasti kultúry, kreativity a inovácií. V najbližšom období plánuje Kreatívne centrum Trnava poskytovať rôzne aktivity, ateliéry, štúdiá a podnikateľské priestory umelcom a podnikateľom v kultúrno-kreatívnom priemysle. Centrum sa zameriava na podporu podnikania a umenia v oblastiach ako grafický dizajn, reklama, remeslá, vizuálne umenie, hudba a pod. Okrem toho bude centrum poskytovať moderné technológie, ako 3D tlačiarne, laserovú rezačku, vinylovú rezačku, 3D skener a ďalšie, ktoré majú pomôcť podnikateľom rozvíjať kreatívne projekty. Ciele Kreatívneho centra Trnava na nasledujúce roky sú zamerané na poskytovanie kvalitných služieb, vzdelávania, mentoringu a podporu rozvoja podnikateľských zručností v kultúrno-kreatívnom priemysle. Kreatívne centrum Trnava chce byť dlhodobým partnerom pre podnikateľské subjekty, ktoré pôsobia v tejto oblasti, a prispieť k zvýšeniu zamestnanosti a produkcie.

Urbanistické riešenie

Objekt meštianskeho domu na Hlavnej ulici č. 17 sa nachádza na vý-

chodnej strane Hlavnej ulice (pešej zóny), ktorá tvorí hlavnú os pôvodnej historickej zástavby mesta spolu so Štefánikovou ulicou a s Trojičným námestím (od 13. storočia). Už v stredoveku išlo o hlavnú komunikáciu mesta, uzatvorenú na severe a na juhu mestskou bránou.

Predmetný objekt je súčasťou radovej zástavby východnej strany ulice. Tento blok patrí k severnej polovici ulice, ktorá ústi do Trojičného námestia. Celý blok objektov meštianskych domov patril najbohatšej vrstve obyvateľov mesta Trnava. Objekt sa primárne delí na dve časti – západné

krídlo s vnútroblokmi a východné krídlo s vnútroblokmi. Objekt je dvojpodlažný, pod hlavným krídlom podpivničený. Súčasná hmota objektu pochádza z prestavby z rokov 1908 – 1910. Dodnes zostal hmotovo nezmenený, z veľkej časti zachovaný bez devastačných zásahov. Má jedno hlavné schodisko. Strecha je sedlová, dvorové krídla majú pultovú strechu. Secesné fasády sa zachovali v pôvodnom stave s tvaroslovím, zachovali sa aj pôvodné výplne otvorov, ako aj časti interiéru (dvere, zábradlie, schodisko).

Architektonické riešenie

Národná kultúrna pamiatka – meštiansky dom na Hlavnej ulici č. 17 v Trnave, je barokový objekt so stredovekým jadrom, s poslednou koncepčnou prestavbou a dostavbou zo začiatku 20. storočia v historizujúcom duchu, pri ktorej sa objekt okolo roku 1908 doplnil dvorovou trojkrídlou dostavbou, nadväzujúcu priamo na staršiu časť trojkrídlového domu s pôdorysom v tvare písmena „U“, pozostávajúceho z uličného krídla a dvoch bočných hĺbkovo orientovaných krídel. Tým vznikol jeden z najrozsiahlejších meštianskych domov v Trnave, ktorý má skôr charakter palácovej štvorkrídlovej v celom rozsahu dvojpodlažnej stavby s centrálnym uzavretým nádvorím. Objekt je nositeľom súboru významných pamiatkových hodnôt: urbanistickej, architektonickej, umelecko-remeselnej, výtvarnej, hodnoty dokumentu, starobylosti, autenticity, ktoré ho radia medzi najvýznamnejšie objekty profánnej architektúry Trnavy. Od dostavby objektu na začiatku 20. storočia neprešiel tento meštiansky dom žiadnou komplexnou obnovou, len drobnými čiastkovými úpravami a bežnou údržbou. Rozsah novodobých úprav, ktoré boli zväčša utili-

tárneho charakteru, našťastie nebol veľký, takže objekt sa napriek nim dodnes zachoval vo výrazne autentickom stave. Napriek priebežnej základnej údržbe stavebno-technický stav objektu pred obnovou nezodpovedal jeho pamiatkovým hodnotám a bola potrebná komplexná pamiatková obnova. Z uvedeného dôvodu bola v roku 2018 podaná žiadosť o schválenie zámeru komplexnej obnovy, na základe ktorého sa spracovala projektová dokumentácia obnovy. Tento zámer počítal s plánovaným novým využitím na účely kreatívneho centra, ktorého súčasťou budú obchodné a administratívne priestory, prednáškové sály a pracoviská kreatívneho centra.

Spoločnosť DOKA Slovakia, Debniaca technika, s. r. o., sa podieľala na výstavbe tohto projektu dodaním debniaceho materiálu a debniacich riešení.

Bory Nový Dvor – 2. fáza

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov projektu:	Bory Nový Dvor – 2. fáza
Miesto:	Bratislava-Devínska Nová Ves
Investor/developer:	Penta Real Estate, s.r.o.
Architektonický ateliér/architekt/architekti:	Sadovsky & Architects
Príhláňé verejné priestory/architekti:	Sadovsky & Architects, LABAK
Začiatok a ukončenie výstavby:	2/ 2021 – 2/ 2023
Počet bytov/apartmánov:	321
Obchodné priestory – plocha:	275 m ²
Počet parkovacích miest (garáž + vonku):	237 vonkajších parkovacích miest a 211 vnútorných parkovacích miest

Bory Nový Dvor predstavujú ďalšiu z rezidenčných etáp projektu Bory Bývanie. Urbanisticky ide o obytný súbor realizovaný vo dvoch fázach. Prvá fáza bola skolaudovaná už v roku 2021 a druhá fáza bola dokončená v roku 2023 – do štvrte priniesla ďalšie štyri obytné bloky pozostávajúce spolu z deviatich bytových domov a 321 bytov. Etapa Bory Nový Dvor tak dnes pozostáva celkovo z ôsmich obytných blokov, ktoré tvorí dvojica alebo trojica bytových domov a celkovým počtom 608 bytov. Významnú súčasť projektu tvorí rozsiahly verejný park, ktorý sa tiahne stredom pozemku až k jestvujúcemu prírodnému odvodňovaciemu kanálu. Sadové úpravy spočívajú v kombinácii zelene, chodníkov, detských ihrísk, multifunkčnej hernej plochy a voľných priestranstiev, ktoré vytvárajú pestré možnosti na trávenie voľného času. Dominantným prvkom parku a zároveň celého projektu je retenčné jazierko doplnené dvoma povrchovými poldrami. Tie spoločne fungujú ako sústava spojených „nádob“, do ktorých sú vyústené dažďové vody zo striech a zo spoločných pódíí príslahých rezidenčných objektov. Fungujú na princípoch zadržania, vsakovania a odparovania dažďovej vody na území s regulovaným odtokom do jestvujúceho odvodňovacieho kanála. Jednotlivé štvor- až šesťpodlažné bytové domy sú umiestnené na pódíách, ktoré prekrývajú jedno podlažie podzemných parkovísk.

Zelené strechy pódíí sa využívajú ako poloprívátne priestory pre rezidentov prislúchajúceho obytného bloku, pričom sa na nich okrem množstva zelene nachádza aj mobiliár a detské ihriská.

Vo vybraných obytných blokoch sú pre rezidentov naplánované aj menšie retailové prevádzky.

Typologicky možno objekty rozdeliť na dva druhy, a to chodbové bytové domy obdĺžnikového pôdorysu s deviatimi bytmi na typickom podlaží a bodové bytové domy so štvorcovým pôdorysom so šiestimi bytmi na typickom podlaží. Všetky byty na úrovni 1. NP orientované obytnými miestnosťami na pódium majú navrhované privátne predzáhradky. V prípade šesťpodlažných bodových domov je najvyššie podlažie vyhradené na tri prémiové veľkometrážne byty so strešnými terasami.

Objekty obytných blokov sú založené na doskovo-pilótových základoch na mieste výškových častí objektov

a na železobetónovej základovej doske s premenlivou hrúbkou na mieste jednopodlažného suterénu a nižších častí objektov bytových domov. Vertikálny nosný systém podzemnej časti objektov je monolitický železobetónový skeletový systém, tvorený stĺpovými prvkami a monolitickými železobetónovými obvodovými a vnútornými stenami kombinovanými so stužujúcimi komunikačnými jadrami vnútri objektu. Nosný systém nad úrovňou 1. PP tvoria železobetónové obvodové a vnútorné steny, ktoré sú usporiadané v priečnom aj pozdĺžnom smere. Stropné dosky tvoria železobetónové monolitické obojsmerne nosné dosky nad jednopodlažným suterénom a nad ostatnými nadzemnými podlažiami.

Na dotvorenie architektonického výrazu jednotlivých objektov a na zvýšenie komfortu v interiéri bytov a na vonkajších lodžiách počítal návrh fasád so zatienením

častí vystavených slnku pomocou posuvných tieniacich panelov alternovaných exteriérovými žalúziami. Dynamickosť kompozície fasády dopĺňajú nepravidelne rozmiestnené okenné otvory a konštrukcie zapustených lodží.

NECTEL

spojenie s inováciou

Spoločnosť NECTEL, spol. s r.o. realizuje inteligentné riešenia silnoprúdových a slaboprúdových inštalácií pre administratívne objekty, bytové komplexy, výrobné závody a logistické centrá. Na stavbe BORY Nový Dvor – 2 fáza zabezpečovala spoločnosť NECTEL, spol. s r.o. komplexnú dodávku elektroinštalácie a slaboprúdových technológií.

PROPECO
PRIEMYSELNÉ PODLAHY KOMPLEXNE

PROPECO.SK

Bory Promenáda

TECHNICKÉ ÚDAJE:

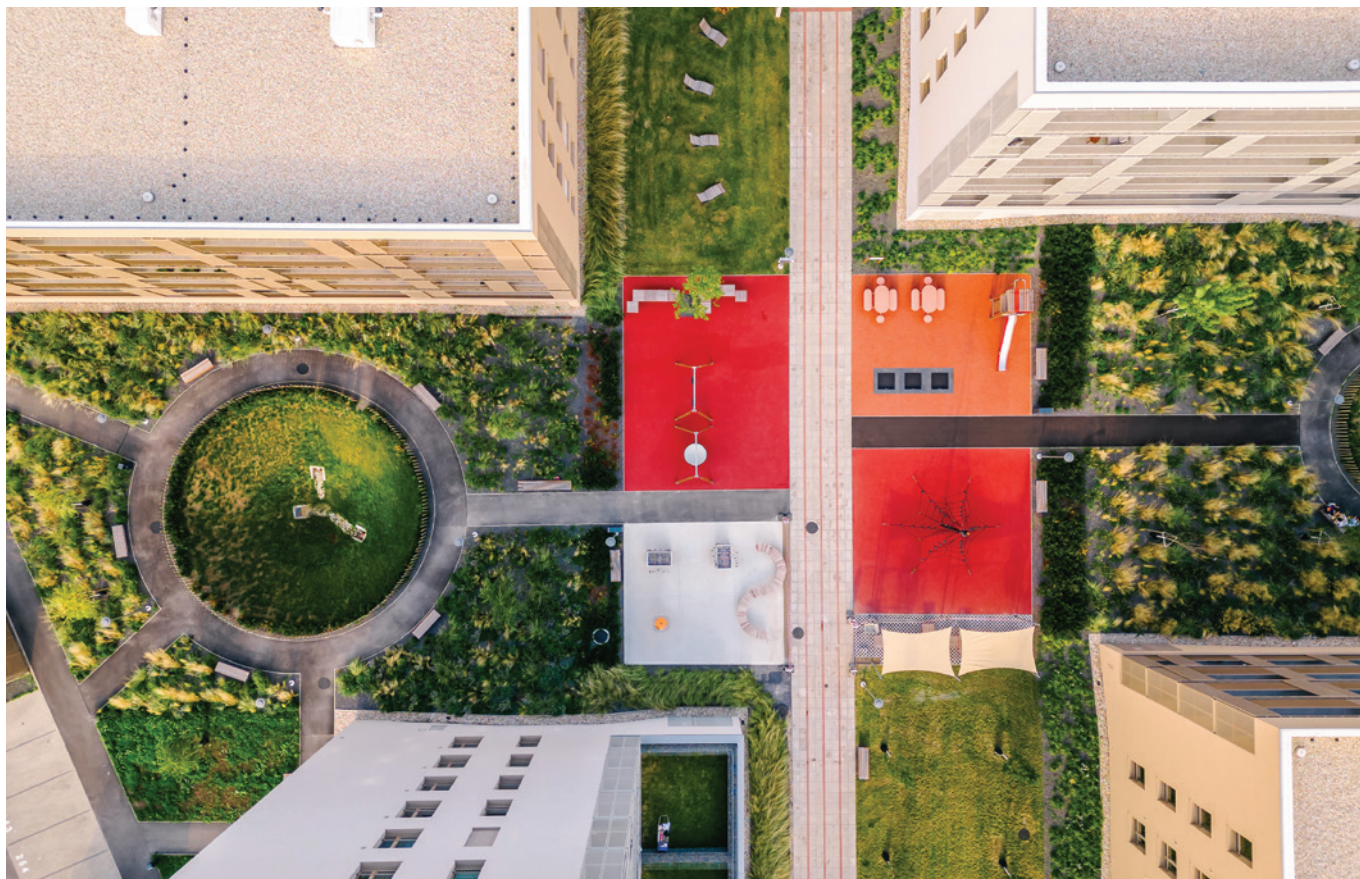
Názov projektu:	Bory Promenáda
Miesto:	Bratislava-Lamač
Investor/developer:	Penta Real Estate, s.r.o.
Architektonický ateliér/architekt/architekti:	Sadovsky & Architects
Príhláňé verejné priestory/architekti:	Sadovsky & Architects
Začiatok a ukončenie výstavby:	8/2020 – 2/2023
Počet bytov/apartmánov:	357
Počet parkovacích miest (garáž + vonku):	320 vonkajších parkovacích miest a 168 vnútorných parkovacích miest

Bory Promenáda tvoria tretiu etapu projektu Bory Bývanie, ktorá priniesla do štvrte osem nových bytových domov a 357 bytov. Nachádzajú sa v bezprostrednej blízkosti nákupno-zábavného centra Bory Mall, Škôlky Bory a Nemocnice Bory. V pešej vzdialenosti tak obyvatelia nájdu kvalitnú občiansku vybavenosť, obchody, kino, fitnesscentrum či plaváreň. Dominantou etapy je ústredný lineárny park a 8 800 m² zelených

plôch, ktorých súčasťou sú dve detské ihriská a workoutové ihrisko. Centrálna časť etapy tvorí vďaka odčleneniu od automobilovej dopravy bezpečnú zónu pre deti a obyvateľov.

Významnou súčasťou návrhu projektu je riešenie spevnených a zelených plôch a konceptu landscapu. Skladba výsadby reflektuje požiadavku na vizuálnu rozmanitosť počas všetkých ročných období a zároveň kladie dôraz na nenáročnosť údržby. V oblasti sa zá-

roveň nachádza päť poldrov, ktoré boli navrhnuté tak, aby zachytávali dažďovú vodu zo striech a zlepšovali ekológiu a klímu v oblasti. Poldre sa v prípade silných dažďov naplnia a pomaly odtekajú do retenčných nádrží, ktoré fungujú ako malé jazero. V prípade dlhšieho obdobia sucha polder ostane bez vody, s rastlinami na svahoch. Bytové domy, ktoré túto etapu tvoria, pozostávajú zo štyroch až šiestich nadzemných podlaží rozdelených

na šesť chodbových a dva sekciové objekty. Podzemné podlažia objektov pozostávajú zo vstupnej a výtahovej lobby, z technických miestností, parkovacích miest a zo skladových priestorov. Na nadzemných podlažiach sú umiestnené bytové jednotky. Objekty sú kompozične usporiadané tak, aby sa v maximálnej miere využili danosti okolitej krajiny a mierne svahovitého pozemku.

Bytové domy sú založené na doskových a doskovo-pilótových základoch. Konštrukčné riešenie objektov bolo navrhnuté zo štandardných materiálov. Železobetónový nosný systém je doplnený štandardnými výplňami okenných a dverných otvorov. Konštrukčný systém podzemných podlaží spočíva v kombinovanom systéme stĺpov, doplnenom obvodovými

stenami a jadrom. V rámci nadzemných podlaží je konštrukčný stenový systém doplnený pozdĺžnymi a priečnymi stenami.

Architektúra etapy má typický výraz kompaktných bytových stavieb. Architektonický a hmotový koncept je založený na ortogonálnom princípe. Princíp kompozície jednoduchých geometrických tvarov vytvára jasne čitateľný vnútorný priestor celého obytného súboru. Architektonickému výrazu jednoznačne dominuje farebnosť jednoliatych domov s akcentovanými zálivmi vstupov s perforovanými obkladmi vo farbe fasády. Dynamickosť kompozície fasády tvoria priebežné balkóny, navrhnuté na pozdĺžnych fasádach.

Interiérové riešenie jednotlivých vstupných lobby je založené na kombinácii teplých, materiálovo pravých prvkov. Terazzo gresovej dlažby je prítomné v jadre a v rezoch je tak viditeľné. Touto dlažbou je okrem podlahy obložená aj lavička, ktorej sedáciu časť tvorí masív duba. Lobby dopĺňa dominantné medené zrkadlo s podsvietením. Akcentujúcou farbou v interiéri je bordová, v ktorej sú vyhotovené všetky zábradlia.

Spoločnosť DOKA Slovakia, Debniaca technika, s. r. o., sa podieľala na výstavbe tohto projektu dodaním debniaceho materiálu a debniacich riešení.

NECTEL
— spojenie s inováciou

Spoločnosť NECTEL, spol. s r.o. realizuje inteligentné riešenia silnoprúdových a slaboprúdových inštalácií pre administratívne objekty, bytové komplexy, výrobné závody a logistické centrá. Na stavbe BORY Promenáda zabezpečovala spoločnosť NECTEL, spol. s r.o. komplexnú dodávku elektroinštalácie a slaboprúdových technológií.

Gastrocentrum

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov projektu:	Rekonštrukcia a modernizácia školského závodu Gastrocentrum Trenčín
Miesto:	Hviezdoslavova 201, 911 01 Trenčín
Investor/developer:	Trenčiansky samosprávny kraj
Architektonický ateliér/architekt/architekti:	Pio Keramoprojekt Trenčín/Ing. Michal Lešinský, Ing Mário Pečit
Príhláde verejné priestory/architekti:	Hviezdoslavovo námestie Trenčín/Ing. Peter Kohout
Začiatok a ukončenie výstavby:	4/2023 – 6/2023
Počet bytov/apartmánov:	2 reštaurácie, bar, cukráreň, 3 kuchyne
Obchodné priestory – plocha:	920,51 m ²
Administratívne priestory – plocha:	1 024,87 m ²
Počet parkovacích miest (garáž + vonku):	2

Budova školského zariadenia Gastrocentrum sa nachádza na pešej zóne centrálnej mestskej zóny Trenčína. Objekt bol vybudovaný v 80. rokoch 20. storočia. Osadený je v priečne svahovitom teréne. Slúži ako školiace zariadenie s možnosťou verejného stravovania. Prebieha v ňom odborný výcvik žiakov gastronomických profesií Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Trenčíne.

Obsahom navrhovanej verejnej práce bola hĺbková rekonštrukcia objektu. Nevyhovujúce konštrukcie sa nahradili novými, ktoré spĺňajú aktuálne funkčno-prevádzkové a tepelnotechnické požiadavky, a novým výťahom, čím je riešená debarierizácia objektu. Pre pohodlie osôb s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie sa okrem výťahu vybudovali aj toalety.

Neefektívne a zastarané technológie prípravy tepla, vetrania i gastrotechnológie sa vymenili za nové, moderné a energeticky efektívne riešenia využívajúce aj obnoviteľné zdroje energie. Prínosom je zníženie nákladov na prevádzku, zvýšenie kvality vnútorného prostredia, modernizácia výukového procesu a zároveň zníženie ekologickej stopy. Z architektonického hľadiska je cieľom výrazné zlepšenie pozitívneho exteriérového vnímania objektov opotrebovaných dobou a morálnym zastaraním. Budova školského zariadenia Gastrocentrum vytvára podmienky na modernú prípravu pokrmov, ktoré zodpovedajú novým trendom v gastronómii, ako aj priestor na zážitkovú gastronómiu. Hĺbková rekonštrukcia sa realizovala s cieľom predĺženia životnosti stavby

a schopnosti objektu efektívne slúžiť na vyhradený účel. Komplexná obnova vracia objektu schopnosť efektívne slúžiť na moderné praktické vzdelávanie žiakov a poskytovanie gastroslužieb na vysokej úrovni. Sme presvedčení, že sa nám v rámci Slovenska podarilo vytvoriť jedinečné školské zariadenie, ktoré v slovenskom prostredí vyniká najmä komplexnosťou, stavebným vyhotovením, architektonickým riešením a efektívnosťou využitia objektu na jeho účel. Stavba má celospoločenský význam s vplyvom na vzdelávanie mladých generácií v špičkovom technologicky modernom prostredí a budúcnosť v rozvoji gastronómie na Slovensku aplikovaním inovatívnych gastronomických postupov a trendov.

Spoločnosť Keraming a.s. sa od svojho vzniku v roku 1991 postupne vyprofilovala medzi popredné stavebné spoločnosti, ktoré v rámci svojho pôsobenia zabezpečujú komplexné služby súvisiace s prípravou a realizáciou stavieb. V priebehu uplynulých rokov sme realizovali množstvo rozsiahlych a významných stavieb na celom území Slovenskej a Českej republiky. Sme pružná a dynamicky sa rozvíjajúca stavebná spoločnosť aplikujúca inovatívne postupy a materiály a predvídajúca potreby zákazníkov.

Komplexná príprava a realizácia stavieb

- priemyselná výstavba
- obchodná výstavba
- špeciálna stavebná činnosť
- bytová výstavba
- výroba oceľových konštrukcií
- projekčná činnosť

ZWIRN 1

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov projektu:	ZWIRN 1
Miesto:	Košická a Páričkova ulica, Bratislava-Ružinov
Investor/developer:	YIT ZWIRN 1, s. r. o., Svätoplukova 2A, 821 08 Bratislava
Architektonický ateliér/architekt/architekti:	Compass architekti, Ing. arch. Juraj Benetin, Ing. arch. Matej Grébert, Ing. arch. Daniel Bartoš, Ing. arch. Peter Dostál, Ing. arch. Marcel Vadík, Ing. arch. Diana Šajdová, Ing. arch. Monika Žažová
Príhlé verejné priestory/architekti:	Ing. Ján Augustín, Atelier Divo
Začiatok a ukončenie výstavby:	10/2020 – 7/2023
Počet bytov/apartmánov:	202 bytov, 67 apartmánov, 22 obchodných priestorov
Obchodné priestory – plocha:	1 345 m ²
Počet parkovacích miest (garáž + vonku):	482 v podzemnej garáži, 6 na povrchu

Projekt nadväzuje na bohatú históriu bývalého priemyselného areálu cverbovej továrne a začína odvíjať nový príbeh, ktorý toto výnimočné miesto zmení na vitálnu bratislavskú štvrť pre moderný životný štýl. Predstavte si priestor,

kde sa stretáva modernosť s tradíciou, kde sa spájajú výhody bývania v centre s prednosťami života v pokojnej lokalite. ZWIRN 1 je presne takýmto miestom. Jedinečný genius loci novej štvrte dotvára starostlivo zrekonštruovaná národná kultúrna pamiatka

Pradiareň 1900. Vďaka námestiu, množstvu obchodov a príjemným kaviarničkám vzniká skutočne živé miesto. Vnútrobloky tvoríme podľa svojho konceptu dobrého dvora. Veríme, že práve dvory predstavujú ideálne miesto na oddych po náročnom

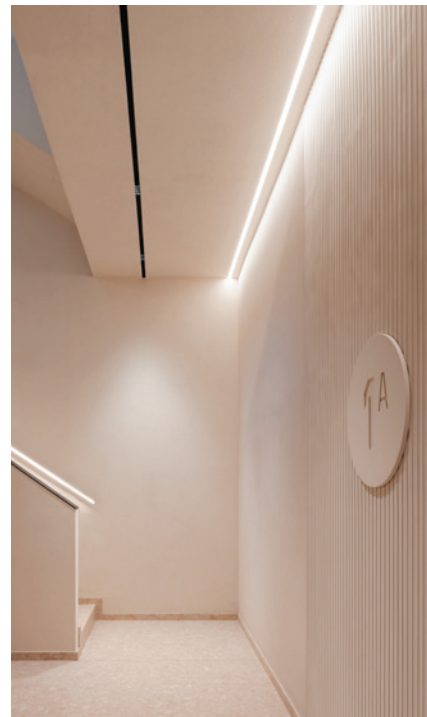

dni, bezpečné útočisko na detské hry a skvelý prostriedok na budovanie priateľskej susedskej komunity. Toto je pre nás základ naozaj pokojného bývania a bytový dom ZWIRN 1 to naplňa v plnej miere.

ZWIRN 1 je prvá etapa navrhovanej polyfunkčnej výstavby v zóne ZWIRN. Úzko súvisí s ďalšími investičnými činnosťami v území a nadväzuje na ne: pamiatkovú obnovu budovy Pradiareň 1900, námestie a podzemné garáže pre Pradiareň 1900 a ďalšie pripravované etapy výstavby – ZWIRN 2 a ZWIRN 3. Rozvoj urbánnej štruktúry transformáciou priemyselných zón v oblasti na východ od Starého Mesta má rozhodujúci vplyv na rozvoj mestského centra a rozvoj Bratislavy ako takej. Preto urbanistická koncepcia zóny ZWIRN reaguje tak na novú výstavbu v širšom okolí, ako aj na pôvodnú urbanistickú štruktúru Mlynských nív, 500 bytov, a snaží sa o ich harmonické prepojenie, ktoré bude tvoriť rozšírené centrum mesta. Hmotovo-priestorová koncepcia celej

zóny nadväzuje na radiálnu urbanistickú kompozíciu v okolí Dulovho námestia. Toto jednoduché urbanistické riešenie prinesie do prostredia prehľadnosť a čitateľnosť.

ZWIRN 1 vymedzuje severnú hranicu zóny ZWIRN. Zástavba dopĺňa a nadväzuje na jestvujúce stavby: bytový dom na Dulovom námestí a bytový dom Pari. Tieto stavby sú prirodzene zapojené do novonavrhovanej štruktúry z hľadiska pôdorysného aj výškového členenia. Samotný ZWIRN 1 sa skladá z troch blokov formálne usporiadaných do dvoch bytových domov „AB“ a „CDEF“, spojených objektom podzemných garáží. Na úrovni 1. NP v priamej nadväznosti na pešie trasy sú umiestnené obchodné prevádzky a služby. Niektoré z týchto priestorov sú prevádzkovo prepojené aj s vnútroblokom. Dispozícia bytových domov sa odvíja okolo ústredného prvku vertikálnych a horizontálnych komunikačných jadier. Rozmiestnenie bytov na podlaží sleduje výhľadové podmienky. Byty

sú orientované hlavnými obytnými izbami do voľného exteriérového priestoru.

Architektonická koncepcia tvorby fasád je založená na striedaní balkó-

ZWIRN OFFICE

Kancelárie na predaj v centre BA
už od 30m².

- ✓ Výborná viditeľnosť
- ✓ Flexibilné dispozície
- ✓ Výhľady na hrad
- ✓ Skvelá dopravná dostupnosť

360°

Prejdite sa po novej kancelárii vo VR

yit.sk/zwirnooffice

nového a lodžiového fasádneho systému. Lodžiový systém sa použil skôr na fasádach orientovaných do hlučnejších cestných komunikácií, keďže zlepšuje akustické vlastnosti bytov. Preto je balkónový systém orientovaný skôr do pokojnejšieho prostredia vnútrobloku, zatiaľ čo na uličných fasádach striedaním iba kompozične dopĺňa rytmus lodžií.

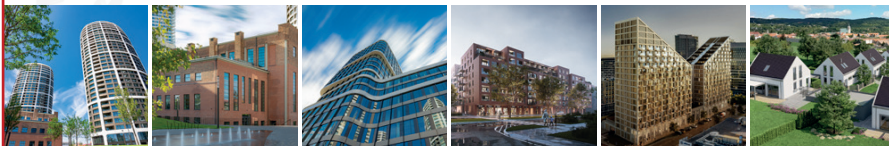
PERI

Polyfunkčný súbor ZWIRN 1 s trojicou bytových domov v tvare L na rohu ulíc Páříčkova a Košická, s pôdorysnou dĺžkou 90 m a výškou 25 m, získal novú tvár aj vďaka spoločnosti PERI. Všetky fasády boli obložené tehlovými panelmi a vybavené fasádnym lešením PERI UP Easy, prispôsobeným členitej fasáde, čo uľahčilo práce na balkónoch a fasáde. Montované boli aj schodiskové veže PERI UP Flex a ochranné striešky na miestach vjazdu do podzemných garáží. Stavba stien využila jednostranné debnenie MAXIMO a podopretie stropných dosiek MULTIFLEX. Sklápacie lávky FB 180 zabezpečili bezpečnú prácu. Špeciálne plošiny RCS MP 350 zase umožnili horizontálny presun debnenia. PERI poskytovalo aj technickú podporu a školenia na mieste.

ProCeram®
DESIGN FOR YOU

OBKLAD | DLAŽBA | SANITA | REALIZÁCIA

**SME STABILNÝM PARTNEROM
NAJVÝZNAMNEJŠÍCH DEVELOPERSKÝCH PROJEKTOV**

www.proceram.sk

SIEMENS

ZWIRN 1 využíva špičkové technológie, vrátane inteligentného riadenia budov od spoločnosti SIEMENS. Tieto technológie umožňujú užívateľom individuálne nastaviť teplotu v jednotlivých miestnostiach bytov, aj cez mobilnú aplikáciu. Riadenie zariadení budov zabezpečuje systém Desigo CC od spoločnosti SIEMENS.

Pavilón špičkových technológií ACCORD

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov projektu:	Pavilón špičkových technológií ACCORD
Miesto:	Karlova Ves, Staré grunty
Investor/developer:	UK ACCORD
Generálny zhotoviteľ:	KAMI PROFIT, s.r.o.
Architektonický ateliér/architekt/architekti:	PROMA, s. r. o.
Príhláňé verejné priestory/architekti:	PROMA, s. r. o.
Začiatok a ukončenie výstavby:	4/2022 – 6/2023
Počet ubytovacích jednotiek:	8
Počet parkovacích miest (garáž + vonku):	41

Projekt ACCORD je zameraný na zlepšenie univerzitných kapacít a kompetencií vo výskume, vývoji a v inováciách. Jeho cieľom je zvýšiť konkurencieschopnosť a príťažlivosť Univerzity Komenského v Bratislave (UK) a Slovenskej technickej univerzity v Bratislave (STU) v európskom priestore a zároveň podporuje ich vzájomnú spoluprácu vo výskume

a v inováciách prostredníctvom koordinovaných investícií.

Budova Pavilónu špičkových technológií FMFI Univerzity Komenského je kľúčovou investíciou významného projektu ACCORD, ktorý implementuje Univerzita Komenského.

Urbanistické riešenie vychádzalo z lokality, ktorú pre daný projekt zadal investor. Vlastný areál Univer-

zity Komenského v Mlynskej doline je situovaný v mestskej časti Karlova Ves. Pavilón špičkových technológií FMFI je situovaný v existujúcom vysokoškolskom areáli v blízkosti budovy dielni a budovy fyziky v západnej časti pozemku. Diferencovaným riešením hmoty je prispôsobený prírodným podmienkam a jestvujúcemu dopravnému systému.

Budova je architektonicky rozdelená na dve funkčné časti – dvojpodlažný laboratórny blok a trojpodlažný konferenčno-výukový blok. Tieto dva bloky sú prepojené dvojpodlažnou zasklenou transparentnou halou, dominantným prvkom je schodiskový zasklený kubus, ktorý prepája všetky podlažia pavilónu až po strechu, je teda najvyšším hmotovým prvkom celej architektonickej kompozície. Vstupné podlažie pavilónu je zo severnej časti čiastočne zapustené do svahovitého terénu. Stavba má v celom rozsahu plochú strechu, miestami ozvláštnenú pásovými svetlíkmi. Orientácia pavilónu je sever – juh, kancelárske a ubytovacie jednotky sú orientované prevažne na juh a západ a majú prirodzené osvetlenie oknami. Budova má samostatný hlavný vstup pre študentov, pedagógov a verejnosť z juhu a zásobovací vstup a vjazd orientovaný z východnej strany. Fasáda je orámovaná keramickým plášťom s pásovými hliníkovými oknami. Výtvarné riešenie vychádza z kontrastného farebného pôsobenia veľkoplošných fasád so zasklenými plochami vstupnej zóny a prednáškových miestností. Farebné riešenie fasád je kombinácia odtieňa červenej a sivej farby, ktoré zvyrazňujú výrazné hmotové prvky architektonickej kompozície.

Do pavilónu sa vstupuje z južnej strany od exteriérového parkoviska schodiskom alebo rampou do foyeru, ktorý je centrálnym prepojavacím telesom medzi východným laboratórnym blokom a západným konferenčno-výukovým blokom. Na prvom nadzemnom podlaží konferenčného bloku sa nachádza recepcia, prednášková sieň, seminárne miestnosti, terasa a hygienické zázemie. Východný blok obsahuje dvojpodlažný priestor laboratória, zázemie laboratória a miestnosti na technické zariadenie budovy, ako miestnosť OST, strojovňu VZT, rozvodňu NN a ostatné technické miestnosti a sklady.

Na druhom nadzemnom podlaží sa nachádzajú kancelárie s príslušenstvom ako hygienické zázemia, kuchynky a sklady. V konferenčnom bloku sú to kancelárie pre profesorov

a vedenie, spolu s ďalšou seminárnou miestnosťou a so sekretariátom. V laboratórnom bloku sú umiestnené kancelárie pre doktorandov prepojené pavlačovou chodbou s výhľadom na dvojpodlažný priestor laboratória. Najvyššie, tretie podlažie sa nachádza iba v konferenčnom bloku a je určené na ubytovanie hostí Univerzity Komenského. Izby sú rôzneho štandardu, dve menšie izby pre dve osoby, štyri izby pre jednu osobu a dve apartmánové izby s obývacou časťou a kuchynkou. Každý typ izby má vlastné hygienické zázemie. Ubytovatelia majú k dispozícii ešte spoločenskú miestnosť s kuchynkou.

Vstupné dvere do objektu na úrovni 1. NP majú označenie pre slabozrakých. Vonkajšie komunikačné plochy, parkovacie plochy, vstupné priestory

a sociálne vybavenie sú riešené podľa štvrtej časti zákona č. 532/2002 Z. z. „Všeobecné technické požiadavky na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie“.

Spoločnosť DOKA Slovakia, Debniaca technika, s. r. o., sa podieľala na výstavbe tohto projektu dodaním debniaceho materiálu a debniacich riešení.

Foto: Šimon Slávik

V súťaži Stavba roka je za uplynulý rok 2023 nominovaných viacero výnimočných stavieb. Spoločnosť KAMI PROFIT, s.r.o. realizovala Výstavbu pavilónu špičkových technológií, ktorú môžete podporiť aj vy v kategórii Cena verejnosti.

Kľúčovou investíciou projektu ACCORD je novostavba pavilónu špičkových technológií pre výskumnú oblasť pokročilých materiálov s celkovou zastavanou plochou 1798,5 štvorcových metrov. Budova Fakulty matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského (FMFI UK) v Bratislave sa nachádza v areáli vysokoškolského areálu v Mlynskej doline. Nový pavilón je technicky vybavený tak, aby umožnil flexibilnú organizáciu prístrojov na exper-

imenty, mal potrebné zázemie pre výskumníkov či doktorandov. Objekt je rozdelený na dve časti, ktoré sú prepojené dvojpodlažnou presklenou transparentnou halou, dominantný je schodiskový presklený kubus. Fasáda je orámovaná keramickým pláštom s pásovými hliníkovými oknami, je navrhnutá kombinácia odtieňu červenej a šedej farby. Výtvarné riešenie vychádza z kontrastného farebného pôsobenia veľkoplošných fasád s presklenými plochami vstupnej zóny a prednáškových miestností. V konferenčnom bloku sú kancelárie pre profesorov a vedenie školy s ďalšou seminárnou miestnosťou.

Generálny dodávateľ, spoločnosť KAMI PROFIT, s.r.o., verí, že tento nový projekt prispeje k vzdelávaniu a k spolupráci medzi rôznymi odvetviami na najvyššej úrovni. Máme zato, že je dôležité podporovať projekty podporujúce vedu a výskum a ponúkli budúcim generáciám podmienky, ktoré ich presvedčia ostať a študovať na Slovensku. KAMI PROFIT, s.r.o. je vďačné za príležitosť sa podieľať na projekte, ktorým podporíme vzdelanie, vedu a výskum.

- Generálna dodávka stavieb
- Projektový manažment
- Development
- Projekčná činnosť

- 🌐 www.kami-profit.sk
- ✉ info@kami-profit.sk
- 📘 Komplexný manažment stavieb
- 📷 [kamiprofit](https://www.instagram.com/kamiprofit)

Slnčnice UNIQ

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov projektu:	Bytové domy UNIQ Slnčnice, zóna C4
Miesto:	Fialová ulica, Petržalka – juh, Bratislava V
Investor/developer:	Cresco Real Estate
Architektonický ateliér/architekt/architekti:	Compass Architekti: Ing. arch. Juraj Benetin, Ing. arch. Miroslav Čatloš, Ing. arch. Matej Grébert, Ing. arch. Matúš Grega-Jakub, Ing. Roman Čambál
Prilahlé verejné priestory/architekti:	Compass Architekti
Začiatok a ukončenie výstavby:	7/2018 – 7/2023
Počet bytov/apartmánov:	377 bytov, 5 apartmánov
Obchodné priestory – plocha:	432 m ²
Počet parkovacích miest (garáž + vonku):	538

Štvrtá etapa projektu Slnčnice UNIQ je poslednou etapou Zóny viladomy. Veríme, že to bude jedna z výstavných etáp celého projektu. Hlavným architektonickým prvkom je zalamovaný priebežný balkón, ktorý vytvára zaujímavú dynamickú kompozíciu. Južná strana objektov má kaskádový tvar, preto tu vznikajú byty s veľkými zasklenými terasami. Projekt Slnčnice UNIQ, zónu C4 tvorí päť samostatných bytových domov. Súbor bytových domov je koncipovaný ako riadková zástavba doskových objektov s vnútornými poloverejnými dvormi, kde dochádza k plynulému prechodu od verejného prostredia s oddychovými priestormi a detskými ihriskami až po súkromné predzáhradky. Jednotlivé dvory sú prepojené pasážami. Základnú os zóny tvorí dnes už vybudovaná komunikácia. Na nej sa dobudovali veľkorysý pešie trasy a cyklochodník, ktorý zóny prepojil. Do tejto komunikácie sú orientované všetky obchodné prevádzky. Objekty sú prepojené podzemnými podlažiami. Kompozičným ohniskom je lineárny vnútroblokový priestor s členitým reliéfom, so zeleňou a s hlavnou pešou komunikáciou, ktorá spája jednotlivé bytové bloky. V tomto priestore v priamej nadväznosti na vstupy do bytových domov sa nachádzajú vnútorné oddychové priestory.

Skúsenosti z predchádzajúcich projektov v rámci Zóny viladomy kulminujú v dizajne budov Slnčnice UNIQ. Pre zónu je výnimočné použitie dizajnu tehlovej fasády, ktorá dodáva budovám tmavšiu farebnosť rámovanú, na poschodiach priznaným,

betónom balkónov a terás. Unikátna arkáda v zóne na východnej strane budovy ponúka príjemné prepojenie s okolím, ako aj potrebný tieň počas letných dní. Bližší pohľad na budovy odhalí zaujímavý zalamovaný priebežný balkón, ktorý im dodáva dynamic-

kosť. Spolu s predsunutým parterom vytvára zaujímavú kombináciu, ktorá je citlivo vsadená do lokality, kde doteraz boli pravidlom skôr pravé uhly. Väčšinová časť parteru objektu S16 je určená na rozsiahly komerčný priestor s veľkosťou 716,75 m². Najväčšie obchodné priestory v zóne, lokalizované v tomto objekte, prinesú obyvateľom širšieho okolia nové nákupné možnosti rozširujúce existujúcu ponuku obchodov a služieb.

Architektonická bodka za novým sídliskom

Ateliér Compass Architekti, ktorý stojí za väčšinou budov v Slnčniciach, mal

v hlavnom meste výnimočnú príležitosť navrhovať budovy, o ktorých vie, že nebudú susediť s inou výstavbou. Vedľajší pozemok totiž ostane trvalo nezastavaný, pretože patrí do ochranej zóny plynovodu. Hlavnou úlohou ich architektonického návrhu tak bolo vytvoriť reprezentatívny obvod zóny, ktorý je najviditeľnejšou časťou Zóny viladomy zo strany starej Petržalky. Cieľom prirodzeného napojenia na existujúcu zástavbu, obsahujúcu okrem bežných služieb aj park, je vytvoriť živú zónu ponúkajúcu komplexné služby a vybavenosť. Jedna z posledných budov celej Zóny viladomy tak okrem zaujímavej architektúry

prináša dôležitý dielik v skladačke celého sídliska v podobe väčšieho komerčného priestoru.

DYNAMIK ako generálny zhotoviteľ stavby na jednotlivých etapách projektu Slnčnice pracuje už od roku 2014. DYNAMIK pôsobí na Slovensku, v Česku a v Srbsku a so svojou viac ako 30-ročnou históriou a stovkami úspešne realizovaných projektov patrí k najvýznamnejším stavebným spoločnostiam na Slovensku.

NORDCITY Obchodná

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov projektu:	AB NORDCITY OBCHODNÁ
Miesto:	Žilina
Investor/developer:	Reinoo BC II, a. s.
Architektonický ateliér/architekt/architekti:	ENDORFINE, s. r. o.
Príhlahlé verejné priestory/architekti:	ENDORFINE, s. r. o.
Začiatok a ukončenie výstavby:	26. 7. 2023 a kolaudačné roz. 26. 7. 2023
Obchodné priestory – plocha:	1. NP – 1 110 m ²
Administratívne priestory – plocha:	NLA bez 1. NP – 12 209 m ² , NLA s 1. NP – 13 564 m ²
Počet parkovacích miest (garáž + vonku):	GARÁŽ – 111

Len tisíc metrov od Žilinskej univerzity sme dokončili najmodernejšiu „áčkovú“ kancelársku budovu na severnom Slovensku.

V NORDCITY Obchodná sídlia najinovatívnejšie firmy v regióne, zamerané na medzinárodné projekty.

Budova je navrhnutá s dôrazom na vysokú energetickú efektívnosť a úspornosť. Jej okolie zahŕňa vegetačné úpravy prírodného charakteru, pešie chodníky z prírodných materiálov a drobnú architektúru. Na každom poschodí nájdete relaxačné zóny, moderne vybavené kuchynky a oddychové miestnosti na podporu priateľskej pracovnej atmosféry a neformálnej výmeny informácií.

Dominantou je zelená strecha, kde si zamestnanci môžu užívať spoločnú kávu s panoramatickým výhľadom. Parkovacie miesta v podzemnej garáži a susednom parkovacom dome sú k dispozícii zamestnancom i návštevníkom.

V budove NORDCITY Obchodná sme nezabudli ani na ekologickejšie formy dopravy. Preto sú cyklisti a kolobežká-

ri vítaní v našej miestnosti na bicykle a kolobežky, kde si ich môžu pohodlne uložiť a v prípade potreby sa tam môžu aj osprchovať.

Budova NORDCITY Obchodná má za cieľ získať certifikáty LEED Platinum a WELL Platinum a očakávame, že ich získa v priebehu jari 2024. Ak

sa to podarí, stane sa prvou budovou na Slovensku s oboma certifikátmi, a to v najvyššej úrovni Platinum. Certifikáty LEED a WELL sú jedny z najznámejších hodnotiacich systémov ekologických budov na celom svete. Ich zámerom je vytvoriť prostredie, ktoré bude pre ľudí čo najlepšie, zároveň minimalizovať prevádzkové náklady a pozitívne ovplyvniť životné prostredie.

S hrdosťou sa hlásime do súťaže Stavba roka 2023 so svojím projektom NORDCITY Obchodná, pretože veríme, že náš záväzok usilovať sa o výnimočnosť a nové štandardy v regióne si zaslúži pozornosť.

Sme presvedčení, že jedinečný dizajn, vysoká energetická efektívnosť, ekologický prístup a kvalitné pracovné prostredie pre našich zamestnancov by mohli zaujať odbornú porotu a ukázať hodnotu nášho príspevku k stavebnému priemyslu.

Sme Reinoo, zodpovedný developer s vášňou pre inovácie a udržateľný rozvoj. Sme odhodlaní ísť príkladom

a predstaviť budúcnosť, ktorú vytvárame.

Celá výstavba aj projekcia NORDCITY Obchodná sa realizovali v súlade s požiadavkami medzinárodného certifikátu LEED a WELL.

Už pri výstavbe sme sa zameriavali na dôležitý aspekt riadenia odpadu. Na stavenisku sme systematicky triedili odpad do označených kontajnerov, čo zabezpečovalo efektívne a zodpovedné nakladanie s odpadom a jeho recykláciu tam, kde to bolo možné.

Pri výbere stavebných materiálov sme preferovali produkty s certifikátom Environmentálnej deklarácie produktov (EPD). Tieto certifikáty nám poskytujú transparentné informácie o environmentálnom vplyve materiálov a ich výrobných procesoch.

Okrem toho sme dbali na zodpovedné obstarávanie surovín. Súčasťou našich požiadaviek bola prítomnosť recyklovanej zložky, čo svedčí o našom záväzku udržateľne využívať zdroje. Používali sme materiály s nízkym obsahom VOC (prchavých organických látok) a dodržiavali prísne smernice týkajúce sa aplikácie týchto materiálov.

V neposlednom rade sme venovali pozornosť kvalite vnútorného ovzdušia. Sme presvedčení, že naša snaha o udržateľnosť sa nezastavuje len pri environmentálnych hľadiskách, ale zahŕňa aj zdravie a pohodu ľudí.

DREVO JE NÁŠ SVET

JAF Holz dodávalo do celého objektu interiérové dvere. Špecifikácia bola rôznorodá od základných interiérových dverí, cez špeciálne protipožiarne a zvukovoizolačné dvere. Novinkou boli dverové presklené steny, ktoré boli navrhované podľa náročných požiadaviek zákazníka pre exkluzívne lobby kancelárske zázemia. Veľkou výzvou bolo skĺbiť špeciálne požiadavky zákazníka s výrobnotechnologickými možnosťami. Pre všetky interiérové dvere zabezpečovala spoločnosť JAF Holz aj montáž. Ponuku štandardných, dizajnových a štýlových dverí, rovnako ako rôzne technické dvere so špeciálnymi požiadavkami môžete objaviť na pobočkách JAF Holz v Špačinciach, Žiline, Ličartovciach a Sielnici. Pre zákazníkov, ktorí si chcú dvere vybrať v pohodlí domova, slúži konfigurátor dverí na www.jafholz.sk.

Špecializujeme sa na veľkometrážne sadrové omietky a strojové stierky, s využitím moderných technológií.

Individuálny a profesionálny prístup s vysokým štandardom kvality poskytovaných služieb.

tel.: 0908 834 272 | batixprosro@gmail.com

www.batixpro.sk

Kopčianka

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov projektu:	Kopčianka
Miesto:	Kopčianka
Investor/developer:	MTS SVK Development 01, s. r. o., Metrostav Slovakia, a. s.
Architektonický ateliér/architekt/architekti:	Pantograph
Príslušené verejné priestory/architekti:	Pantograph
Začiatok a ukončenie výstavby:	1/2020 – 12/2022
Počet bytov/apartmánov:	231 bytov
Obchodné priestory – plocha:	200 m ²
Počet parkovacích miest (garáž + vonku):	302 (74 garážových miest + 228 vonk. parkovacích miest)

Rezidenčný projekt od stavebnej spoločnosti Metrostav Slovakia, a. s., pod developerským názvom Kopčianka prinesie do bratislavskej mestskej časti Petržalka 308 bytov vo dvoch etapách výstavby. Prvá etapa projektu, pozostávajúca z troch bytových domov s 231 bytmi, je po dvoch rokoch výstavby ukončená. Aktuálne prebieha odovzdávanie bytov novým majiteľom a v predaji zostáva posledných desať bytov, ktoré sú pripravené na nastahovanie. Byty sú dokončené v štandardnom i nadštandardnom vyhotovení podľa individuálnych požiadaviek budúcich majiteľov.

História miesta – brownfield Matador

Koncom 19. storočia, v čase vrcholiacej vedecko-technickej revolúcie, bolo Rakúsko-Uhorsko dominantným hráčom v Európe. V lokalite medzi ulicami Kopčianska, Údernicka a Gogoľova, v blízkosti železničnej stanice Petržalka, začali začiatkom 20. storočia vznikať výrobné haly. Továrnici si lokalitu volili jednak pre dostupné ceny pozemkov, ale predovšetkým pre strategické železničné spojenie s Viedňou a Budapešťou. Výhodou nebola len relatívna blízkosť, ale hlavne dostupnosť územia, nebolo totiž potrebné prekonávať tok Dunaja. Projekt stojí na mieste budov lisovne a žihárne,

ktorých autorom bol architekt Heinrich Zieger. Objekty boli postavené začiatkom 20. storočia a využívali sa na výrobu smaltovaných riadov. Výroba v halách už dávno ustala, lokalita sa mení a pretvára pre potreby dnešnej doby.

O projekte

Víziou je postupný vznik atraktívnej obytnej štvrte, ktorá má ambíciu byť novým centrom Petržalky. Projekt Kopčianka nesie odkaz industriálnej minulosti v prvkoch drobnej architektúry, ale aj vo fragmente pôvodnej nitovanej konštrukcie z asanovanej haly, ktorý je umiestnený v jednom z vnútroblokov.

Jednou z hlavných predností nového bývania v Kopčianke je pestrá infraštruktúra so skvelým dopravným napojením a s ľahko dostupným Starým Mestom.

Poloha v kombinácii s kvalitnou občianskou vybavenosťou, so susedným rakúskym vidiekom a s blízkou Viedňou umožní budúcim obyvateľom naplno užívať svoj nový domov, či už radšej trávia čas športom v prírode, alebo kultúrou v centre.

Budovy sú navrhnuté tak, aby na každom poschodí boli maximálne štyri byty, čím sa podporí susedský život a dopraje obyvateľom priateľskú pohodu, no zároveň sa zachová ich súkromie. Tri plánované

vnútrobloky medzi domami dotvoria príjemné prostredie a ponúknu priestor na vznik nových susedských komunití.

Aktívne prízemie s malými obchodmi, ako aj relax zóny v tieni stromov ponúknu ďalšie možnosti na trávenie voľného času. Byty sú riešené prispô-

sobivo a každý priestor je dôsledne premyslený. Každý byt má vlastnú lodžiu a výhľad na park, krajinu či na mesto. Kopčianka tak ponúka skutočne príjemné bývanie v blízkosti centra.

Spoločnosť DOKA Slovakia, Debniaca technika, s. r. o., sa podieľala na výstavbe tohto projektu dodaním debniaceho materiálu a debniacich riešení.

Súčasťou polyfunkčného objektu na Kopčianskej ulici sú viaceré produkty Wienerberger, ktoré dotvárajú komfortné a zdravé bývanie. Na vnútorné nosné priečky sa použili brúsené tehly Porotherm 17,5 Profi, na vnútorné nenosné priečky tehly Porotherm 14 Profi, Porotherm 11,5 Profi a keramické preklady KP 7 a KP 11,5.

Budujeme základy pre udržateľnú budúcnosť

Zakladať na našej sile!
Komplexné úlohy zakladania radi vyriešime aj nami vyvinutými metódami so širokou paletou moderných technológií.
Opýtajte sa nás radi Vám poradíme!

Keller špeciálne zakladanie spol. s r.o.
Galvaniho 15/A, 821 04 Bratislava
t: +421 2 32553200
e: office.bratislava@keller.com
www.keller-slovakia.sk

R4 Prešov

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov projektu:	R4 Prešov, severný obchvat, I. etapa
Miesto:	katastrálne územie Prešov, Malý Šariš, Veľký Šariš
Autor architektonického riešenia:	Ing. Jiří Boháč, Združenie „R4 Prešov“ pod vedením HBH Projekt, s. r. o. Bratislava
Projektant v postavení hlavného projektanta:	Združenie R4 PREŠOV-SEVERNÝ OBCHVAT-PD pod vedením DOPRAVOPROJEKT, a. s.
Hlavný inžinier projektu:	Ing. Branislav Juhás, DOPRAVOPROJEKT, a. s. BA
Hlavný zhotoviteľ stavby:	Združenie VÁHOSTAV-SK – TuCon – R4 severný obchvat Prešova vedúci člen združenia VÁHOSTAV-SK, a. s. Bratislava a člen združenia TuCon, a. s. Žilina
V postavení hlavného stavbyvedúceho:	Ing. Ľubomír Marcinko
Stavebník/objednávateľ:	Národná diaľničná spoločnosť, a. s., Bratislava
Lehota výstavby:	7/2019 – 10/2023

Úsek R4 Prešov, severný obchvat, I. etapa tvorí časť dopravnej siete Európskej únie TEN-T, ktorá je súčasťou medzinárodného európskeho ťahu E 371 Via Carpatia v smere zo severu na juh, spájajúceho Baltické more s Egejským. Realizáciou tejto etapy sa prevedie doprava v smere od Sabinova do mimoúrovňovej križovatky Vydumanec na diaľnicu D1, čím sa výrazne odľahčí doprava v Prešove. Trasa rýchlostnej cesty v smere staničenia sa začína na mimoúrovňovej križovatke Prešov – západ (Vydumanec), prechádza po svahu vrchu Bikoš a nad údolím Šarišského potoka vchádza v km 1,669 do tunela Bikoš. Po vyústení z tunela mostným objektom preklenuje cyklistický chodník, rieku Torysu, železničnú trať Prešov – Plaveč a existujúcu cestu I/68. V km 3,5 prechádza cez mimoúrovňovú križovatku Prešov – sever, ktorá zabezpečuje prepojenie s cestou I/68 v úseku Prešov – Veľký Šariš. Niektoré vetvy križovatky preklenujú potok Dzikov. Za križovatkou Prešov – sever sa trasa stavby I. etapy v km 4,3 končí. V rámci druhej etapy trasa severného obchvatu Prešova pokračuje až po Kapušany, kde sa pripája na cestu I/18. Objektovú skladbu stavby tvorí spolu 151 objektov, z toho 135 stavebných objektov a 16 technologických objektov.

Stavba sa nachádza v katastrálnych územiach miest Prešova a Veľkého Šariša a obce Malého Šariša. Obsahuje hlavnú trasu rýchlostnej cesty R4 v dĺžke 4,3 km a preložku cesty I/68 s dĺžkou 1,655 km. Jej súčasťou je okrem cestnej štvorpruhovej smerovo rozdelenej komunikácie kategórie R 24,5/100 aj mimoúrovňová križovatka Prešov – sever a dvojrúrovňový tunel Bikoš kategórie 2T-7,5/100. Na rýchly prístup záchranných zložiek v prípade vzniku mimoriadnej udalosti v tuneli slúžia prístupové cesty k severnému a južnému portálu

tunela. Na stavbe sa nachádza deväť mostov – tri na hlavnej trase rýchlostnej cesty R4, jeden na ceste I/68, tri na vetvách križovatky Prešov – sever a dva na prístupových cestách k portálom tunela. V trase sú aj tri zárubné múry a jeden oporný múr, preložky poľných ciest a vodného toku Dzikov, úprava železničného priecestia a trakčného vedenia na dotknutom úseku železničnej trate Prešov – Plaveč, protihlukové steny, informačný a riadiaci systém rýchlostnej cesty a preložky existujúcich inžinierskych sietí (vodovody, ka-

nalizácie, rozvody vysokotlakového plynu, silnoprúdové a slaboprúdové rozvody). Daždové vody z vozovky R4 a z cesty I/68 sú odvedené dažďovou kanalizáciou, pričom pred zaústením do recipientov sa voda prečistí v odľučovačoch ropných látok. Na regulovaný odtok do recipientov sú navrhnuté retenčné nádrže. Na svahoch cestných telies sa zrealizovali vegetačné úpravy (celkovo štyri objekty podľa budúcich správcov a objekt náhradnej výsadby).

O zložitosti stavby vypovedajú rozhodujúce objemy prác. V rámci zemných prác sa zrealizovali výkopy v objeme 1 320 864 m³ a násypy/zásypy z vykopanej zeminou v objeme 984 183 m³. V samotnom tuneli predstavoval výrub horniny množstvo 207 614 m³. V rámci zakladania jednotlivých stavebných objektov sa zrealizovali práce špeciálneho zakladania, a to štrkové pilóty (45 723 m/12 914 m³), veľkopriemerové pilóty (11 237 m), mikropilóty (19 340 m), kotvy (46 882 m) a klincovaná zemina (zemné klince 2 826 ks, torkkrét: 11 412 m²). Na celej stavbe vrátane tunela bolo zabudovaných spolu 135 408 m³ betónu, uložených 10 909 t výstuže a 1 103 t predpínacej výstuže. Na hlavnej trase a cestách

I. triedy sa zrealizovalo 139 785 m²/60 495 t asphaltobetónových vozoviek a v tuneli 16 725 m²/4 181 m³ cementobetónového krytu. Ako na jednej z mála stavieb nadradenej dopravnej infraštruktúry v SR sa v konštrukčných vrstvách vozoviek použilo mechanicky spevnené kamenivo triedy MSK; 31,5 GB, ktorého bolo zabudovaných 25 646 m³. V tuneli Bikoš bolo osadených 42 ventilátorov a 897 svetidiel. Na stavbe bolo osadených 377 dopravných značiek a nastriekanych 13 590 m² vodorovného dopravného značenia. Na cestných a mostných objektoch bolo osadených spolu 16 729 m ocelových a 4 992 m betónových zvodidiel.

Výstavbou úseku R4 Prešov, severný obchvat, I. etapa sa skrátil prejazd Prešovom, čo predstavuje pre širokú motoristickú verejnosť ušetrených práce približne desať minút jazdy. Zároveň sa odľahčila prehustená dopravná premávka v samotnom meste Prešove, čo prinieslo jeho obyvateľom ďalší benefit v podobe zvýšenia kvality ich života a zvýraznilo tak vysokú spoločenskú hodnotu zrealizovaného diela. Tunel Bikoš v rámci technologického vybavenia patrí medzi najmodernejšie vybavené tunely v Slovenskej repub-

like. Na stavbe sa zrealizovali riešenia chrániace životné prostredie a podporujúce trvalo udržateľný rozvoj. Je to napríklad zelená strecha na technologickom objekte tunela, retenčné nádrže na zadržiavanie zrážkovej vody z rýchlostnej cesty, výsadba náhradnej zelene alebo využitie úsporných LED prvkov v osvetlení tunela. Stavba bola odovzdaná do predčasného užívania 25. 9. 2023, mesiac pred zmluvným termínom ukončenia stavby.

PERI

PERI je spoľahlivý partner v oblasti debnenia a lešenia na Slovensku. S viac ako 50-ročnou skúsenosťou formujeme budúcnosť stavebníctva pomocou špičkovej technológie a blízkosti k zákazníkovi. Sme tu pre našich klientov nielen s produktmi a systémami, ale aj s podpornými službami. Naša spoľahlivosť a záväzok k dlhodobému úspechu nám pomohli stať sa popredným dodávateľom v odvetví.

Slovenská národná galéria

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov projektu:	Rekonštrukcia a dostavba Slovenskej národnej galérie v Bratislave
Miesto:	Rázusovo nábrežie 1, Bratislava
Hlavný zhotoviteľ stavby:	Združenie HORNEX, a.s. a STRABAG Pozemné staviteľstvo s.r.o.
Investor/developer:	Slovenská národná galéria
Autori projektu:	Ing. arch. Martin Kusý II., Ing. arch. Pavol Paňák, Ing. arch. Martin Kusý III., Ing. arch. Mária Michalič-Kusá, Ing. arch. Jana Paňáková
Projektant stavebnej časti:	A B.K.P.Š., spol. s r. o.
Začiatok a ukončenie výstavby:	január 2016 – október 2022
Hrubá podlažná plocha:	27 911 m ²
Čistá výstavná plocha:	5 385 m ²
Čistá depozitárna plocha:	1 844 m ²

Rekonštrukcia a dostavba areálu Slovenskej národnej galérie je významnou verejnou investíciou a rozsahom a komplexnosťou sa radí medzi unikátne projekty, ktoré sa z verejných zdrojov podarilo na Slovensku zrealizovať.

Areál galérie je situovaný na exponovanom mieste centra mesta medzi nábrežím Dunaja a historickým centrom v tesnom susedstve. Rekonštrukcia priniesla výrazné rozšírenie výstavnej plochy – až o päťtisíc štvorcových metrov, zmodernizovanú

kinosálu, multifunkčnú halu, modernú knižnicu, archív, úplne nový depozitár, reštaurátorské dielne a ateliéry, obnovenú administratívu, kaviareň, kníhkupectvo či upravené verejné priestory. Okrem naplnenia priestorových nárokov programu

Foto: Martin Remenář

Foto: Martin Remenár

bolo podstatným zámerom aj výrazné otvorenie areálu voči mestu, a preto je pôvodne relatívne uzavretý súbor koncipovaný ako areál otvorený pre verejnosť prostredníctvom nádvorí, pasáží, priechodnosti priestorov parteru a je miestom aj na aktivity, ktoré presahujú jeho galerijnú funkciu. Ihneď po ukončení rekonštrukcie ožil a stal sa vyhľadávaným miestom. Z hľadiska materiálovej koncepcie sa v rôznych častiach súboru uplatnili rôzne prístupy, pričom sa vždy kládol veľký dôraz aj na udržateľnosť. Cenné barokové arkády nádvoria sa starostlivo zreštaurovali. Opätovne sa využili keramické tvárnice spod

knížnice, ktoré sú dnes dekoratívnym plotom pri Paulínyho ulici. Podlahy z terazza obsahujú aj materiál namletý z pôvodných kamenných dlažieb. Podhlady a drevený obklad zo starej kinosály sa preniesli do novej. Nové alumíniové fasádne elementy sú súčasťou replikou tých pôvodných. Pôvodné hliníkové lamely s autentickým zvetraným povrchom sňaté z pôvodného premostenia sa osadili na novú budovu depozitára. Stromy na nádvorí zostali zachované. Stavba a rekonštrukcia objektov s celkovou plochou skoro tridsaťtisíc štvorcových metrov si vyžadovali úspešné zvládnutie zložitých technic-

kých, organizačných a logistických výziev. Konštrukčné riešenia a čisté stavebné detaily galérie, ktoré sa na prvý pohľad javia ako jednoduché, si vyžadovali vysokú remeselnú zručnosť a množstvo pozornosti a koordinácie pri ich zhotovovaní, vďaka čomu ich finálne stvárnenie umocňuje vizuálny dojem z návštevy galérie. Rekonštrukcia Slovenskej národnej galérie je vynikajúcim príkladom, ako by sa na Slovensku malo pristupovať k rekonštrukciám dôležitých verejných objektov, s dôrazom na kvalitu architektúry, udržateľnosť a vysokú úroveň realizácie.

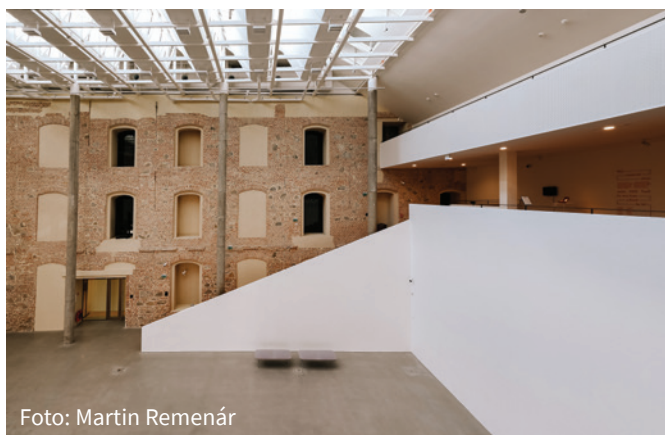

Foto: Martin Remenár

Foto: Martin Remenár

STRABAG Pozemné stavitel'stvo s.r.o.
Mlynské Nivy 61/A
820 15 Bratislava - Ružinov

**Staviame mestá
budúcnosti.
Pre ľudí. Pre planétu.
Pre pokrok.**

Prečítajte si
o našej vízii
udržateľného
stavebníctva.

**60-ročnú tradíciu a bohaté
skúsenosti spájame
s digitálnymi a inovatívnymi
riešeniami.**

Aktívne pracujeme na pokroku s ambíciou byť
priekopníkom udržateľnej výstavby budúcnosti.

Kľúčovými činnosťami našej spoločnosti sú
najmä: dodávka a realizácia multifunkčných
stavieb na kľúč, realizácia technologických
stavieb a rekonštrukcie historických pamiatok
a pamiatkovo chránených stavieb.

www.strabag-pozemne.sk

STRABAG
WORK ON PROGRESS

Pribinova 40

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov projektu:	Pribinova 40
Miesto:	Bratislava
Investor/developer:	Pribinova 40/J&T Real Estate
Architektonický ateliér/architekt/architekti:	GFI, Koiš, Mátis, Uhrín
Príhláhlé verejné priestory/architekti:	Beth Galí, GFI
Začiatok a ukončenie výstavby:	júl 2020 – august 2023
Obchodné priestory – plocha:	1 070 m ²
Administratívne priestory – plocha:	20 000 m ²
Počet parkovacích miest (garáž + vonku):	723

Pribinova 40 je najmodernejšia kancelárska budova z dielne developera J&T Real Estate (JTRE) a spolu s ďalšou administratívnou budovou Pribinova 34 sa nachádza na mestskom bulvári Pribinova, ktorý navrhla barcelonská architektka Beth Galí. Pribinova 40 v nábrežnej štvrti Eurovea City má výrazný kozmopolitný charakter a ponúka unikátny dizajn kancelárií rôznych typov – coworkingové, agilné, exekutívne, tradičné, open space či butikové. Na pätnástich poschodiach ponúka 21 000 m² plochy s vynikajúcimi výhľadmi na Dunaj a centrum mesta, komunitnú terasu pre všetkých nájomcov s výmerou 750 m² či privát-

ne terasy od 70 do 500 m². Pribinova 40 s najvyšším certifikátom udržateľnosti BREEAM Outstanding ponúka priestory vyhovujúce popredným spoločnostiam z Fortune 100.

Idea

Stavba je kombináciou dvoch funkcií – parkovacieho domu a administratívneho objektu. Zámerom bolo vizuálne potlačiť pôsobenie parkovacej časti, zjednotiť výzor a vytvoriť homogénnu stavbu. Preto sa kládol dôraz na riešenie fasády parkovacieho domu, ktorý musel spĺňať základné kritériá stavby ako požiarne požiadavky, prevetrávanie a iné. Cieľom bolo, aby raster

hornej administratívnej časti stavby plynulo prešiel do časti parkovacieho domu so zreteľom na architektonický výraz objektu. S tým súvisí aj fasádne členenie, ktoré je plynulé a súrodé odhora až nadol. Objekt je vizuálne prepojený s rozšíreným nákupným centrom Eurovea a prvým slovenským mrakodrapom Eurovea Tower, preto sa na parkovacom dome zvolila perforácia fasádnych panelov. Tvoria ju gradácia trojuholníkového vzoru, ktorý súvisí nielen s tvarom pôdorysu Eurovea Tower, ale aj so zasklením nákupnej pasáže.

Tvarovanie objektu

Organické tvarovanie objektu vychádza z plynulých kriviek aplikovaných na celej nábrežnej línii komplexu Eurovea, pričom administratívna budova Pribinova 40 je akýmsi ukončením – bodkou. Zámerom bolo vytvoriť primeraný pendant vo vzťahu k obytnej veži Eurovea Tower pomocou organického tvarovania pôdorysov a originálnej dizajnovnej dvojplášťovej fasády. Z toho dôvodu sa kládol dôraz na jej hmotové tvarovanie a využitie potenciálu umiestnenia administratívneho objektu Pribinova 40 pri Dunaji. Jeho kaskádovitost smerom k rieke odpovedá na požiadavku, ktorú priniesla doba po covidovej pandémii. Čiže dopyt po tvorbe kancelárskych priestorov s dostatočným množstvom exteriérových terás.

Dvojitá fasáda

Jej realizáciu sa skrylo a zároveň ochránilo vonkajšie tienenie objektu, ktoré je v súčasnosti nevyhnutné z hľadiska environmentálneho kon-

ceptu stavby. Vďaka dvojitej fasáde sa použilo zakrivené zasklenie, ktoré dáva užívateľovi možnosť vychutnať si panoramatický výhľad na okolie aj v rohoch budovy. Oblasť v horizontál-

nej aj vo vertikálnej rovine pomáha vytvárať ilúziu objektu bez rohov a podporuje aerodynamiku stavby. Formou predsadených zakrivených lamiel tvorených vystúpenými profilmi fasády sa podporila vertikálnosť, resp. štíhlosť objektu.

Spoločnosť DOKA Slovakia, Debniaca technika, s. r. o., sa podieľala na výstavbe tohto projektu dodaním debniaceho materiálu a debniacich riešení.

SAPI ENERGY CONFERENCE 2024

22. a 23. máj 2024, Senec

Dva dni plné noviniek a otvorených diskusií o využívaní obnoviteľných zdrojov energie. Diskutovať budeme o trajektóriách rozvoja, energetickej politike, nových technológiách, a elektrickej a požiarnej bezpečnosti fotovoltických systémov.

*Energetika zajtrajška na Slovensku:
domáci a európsky kontext*

*Obnoviteľné zdroje v praxi:
inovácie a praktické riešenia*

Digitalizácia slovenskej energetiky

*Rozvoj a stabilita elektrizačnej sústavy:
integrácia OZE a flexibilita*

Bezpečnosť fotovoltických inštalácií

Progressívna energetika v samosprávach

PRIDAJTE SA K NÁM

Viac informácií nájdete na
www.sapiconference.sk

Riziká neodbornej inštalácie fotovoltiky a ako im predísť

Marian Maraffko

Slovenská asociácia fotovoltického priemyslu a OZE

Používanie fotovoltiky za posledné dva roky zaznamenalo nárast, o akom sa nám mohlo dlho iba snívať. Len v roku 2023 pribudlo vyše 20 000 nových inštalácií, pričom najväčší podiel majú malé domáce zdroje. V súčasnosti sa tak zdá takmer nemožné vyjsť do ulíc

Nekvalitné a nevhodné materiály stoja za väčšinou škodových udalostí. Často ide o nosné konštrukcie a kabeľáž.

a nevidieť novoinštalované fotovoltické panely. Masívny rozvoj však sprevádza aj nepríjemná štatistika porúch, ktoré poškodzujú majetok zákazníkov. Pri inštalácii fotovoltiky je totiž dôležité prihliadať nielen na cenu inštalčných prác a návratnosť systému, ale aj na kvalitu jeho spracovania, čo sa, žiaľ, pomerne často dostáva do úzadia. Následky zanedbania bezpečnosti fotovoltických systémov pritom môžu byť nielen finančne devastujúce, ale môžu aj ohroziť zdravie a život.

Fotovoltika si vyžaduje odbornú manipuláciu školenými inštalatérmi

V Slovensku aj v Česku evidujeme čoraz viac porúch nových inštalácií. Ide predovšetkým o skratovanie systému a riziko vzniku požiaru. Všetky

Nárast fotovoltických inštalácií priniesol so sebou neočakávané problémy v podobe príčin fatálnych požiarov. Ako sa vyhnúť chybám a nešťastiam, ktoré môžu ohroziť nielen majetok, ale aj ľudské životy? Ako sa dá odhaliť nekvalitné inštalácie či si zabezpečiť profesionálnych inštalatérov? A čo je nevyhnutné na bezpečnú prevádzku fotovoltických systémov?

takéto prípady majú spoločného menovateľa – neodbornú a nekvalitnú inštaláciu. Energetická kríza a vysoké ceny energií totiž nevyvolali iba nárast záujmu o vlastnú výrobu elektriny pomocou fotovoltiky. Dopyt po nových realizáciách motivoval aj mnohých živnostníkov a podnika-

neuedomujú, že za nízkou cenou sa môže ľahko skrývať aj nízka kvalita použitých materiálov alebo ich zapojenia. Práve nekvalitné a nevhodné materiály pritom stoja za väčšinou škodových udalostí. Často ide o nosné konštrukcie a kabeľáž. Aj preto vždy odporúčame venovať čas výberu inštaláčnej spoločnosti a kontaktovať iba takých inštalatérov, ktorí majú s inštaláciou fotovoltiky skúsenosti. Fotovoltika je špecifické zariadenie, pričom ide o vyhradené technické zariadenie elektrickej skupiny „B“, na ktoré je potrebné mať nielen všeobecné elektrotechnické vzdelanie, ale aj dodatočné kurzy, ktoré zaisťujú, že inštalatér pozná všetky normy a nuansy týkajúce sa fotovoltiky. Aj preto spôsobil v odborných kruhoch nemalú kontro-

teľov, aby sa začali venovať jej inštalovaniu. Pre mnohé domácnosti býva jedným z hlavných kritérií pri výbere inštalatéra cena prác a ľudia si často

verziu trend plug-in fotovoltaických systémov, ktoré si vraj stačí zakúpiť a zapojiť do zásuvky. Akokoľvek jednoducho sa takéto systémy vykrešujú, vždy by ich mal pripájať a kontrolovať študovaný a skúsený elektrotechnik.

Poškodenie vás môže vyjsť drah

V prípade zanedbania výberu inštalatéra zo strany zákazníka a dodania nekvalitného systému zo strany

to udalostiach však nehovoríme len o riziku poškodenia majetku, ale aj o ohrození zdravia a života nielen zákazníkov, ale aj okolia. Aj keď to možno vyznieva strašidelne, treba zdôrazniť, že fotovoltaika ako taká nie je nebezpečná. Panely nie sú vyrobené z horľavých materiálov a nie sú príčinou vzniku požiaru. Riziko predstavuje predovšetkým neodborná práca inštalatéra a nekvalitný materiál okolo panelov. Aj preto v Slovenskej asociácii fotovoltaického

je potrebné myslieť aj na nepredvídané udalosti, ako je napríklad búrka, blesky, ľadovec či požiar, kde je fotovoltaika ‚účastníkom‘, ale nie príčinou. Pre takéto prípady je nevyhnutné riešiť aj rozšírenie poistnej zmluvy,“ vyjadril sa Pavel Šimon, lektor školenia.

„Aj napriek tomu, že ochrana fotovoltaických inštalácií pred bleskom a prepätím v odborných kruhoch pomerne silno rezonuje, v skutočnosti ide o najviac zanedbávanú časť inštalácie. Tlak investorov stlačiť cenu čo najviac dole často má za následok, že sa nerealizuje ochrana pred bleskom a samotná inštalácia je potom vystavená možnému priamejmu zásahu bleskov a požiaru. Treba si však uvedomiť, že za bezpečné uvedenie inštalácie do prevádzky nezodpovedá investor, ale zhotoviteľ, ktorý takýmto konaním preberá na seba zodpovednosť za možné škody,“ upozorňuje Jakub Slávik zo spoločnosti TIRU.

Riziko predstavuje predovšetkým neodborná práca inštalatéra a nekvalitný materiál okolo panelov.

inštalatéra veľmi ľahko môže prísť ku škodovej udalosti a jej následky vás môžu vyjsť veľmi drah. Samozrejme, o poškodení fotovoltaiky, za ktorú ste zaplatili, netreba ani hovoriť – samotné panely a pridružené komponenty sú v tomto prípade medzi prvými poškodenými časťami domu. Omnoho závažnejšie však môže byť poškodenie strechy domu alebo v prípade požiaru aj celého objektu. Pri takých-

priemyslu a OZE (SAPI) považujeme za veľmi nešťastné, že rastúci počet príkladov nedbanlivosti môže vrhať zlý tieň na fotovoltaiku ako takú a odrádzať záujemcov o jej inštaláciu. Nemalé množstvo zhotoviteľov fotovoltaických inštalácií pre Zelenú domácnosť prešlo akreditovaným školením SAPI. Jeho súčasťou sú otázky správnej a bezpečnej FV inštalácie. „Okrem kvality inštalácie

Požiar nie je jediné riziko

Pri inštalácii fotovoltaiky treba zabezpečiť nielen elektrickú a požiaru bezpečnosť, ale aj to, aby sa nepoškodila strecha. Hoci sa na prvý po-

hľad môže zdať, že v porovnaní s rizikom skratu a požiaru ide o celkom triviálny faktor, príklady poškodenia striech vidáme čoraz častejšie. Ľudia si musia uvedomiť, že neexistuje nič také ako univerzálna fotovoltaická inštalácia. Každá strecha má vlastné špecifiká, ako napríklad nosnosť, sklon či vlastnosti použitých materiálov. Každá fotovoltaická inštalácia sa musí týmto faktorom prispôbiť. Ani odborne vykonaná práca elektrotechnika totiž nezaručuje, že mechanická časť inštalácie je urobená kvalitne a strecha sa nepoškodí v dôsledku využitia zlých materiálov alebo prekročenia maximálneho počtu inštalovaných panelov.

Ako predísť poškodeniu?

Dá sa zabezpečiť, že inštalovaná fotovoltaika bude skutočne bezpečná, a vyhnúť sa všetkým rizikovým faktorom? Dá. A to aj napriek všetkému uvedenému. Niektoré potrebné kroky, ako napríklad dôkladný výber dodávateľa a inštalátora, už boli spomenuté. Je toho však viac, na čo si dať pozor.

Prvoradé je vykonanie statického posudku, podľa ktorého zistíte, či je vaša strecha vôbec vhodná na inštaláciu fotovoltaiky. Preskočenie tohto kroku vás prinajlepšom ukráti o čas,

keď dôkladný inštalatér o statický posudok aj tak požiada. Ak však narazíte na nedôkladného inštalátora, inštalácia na nevhodnej streche môže viesť k jej mechanickému poškodeniu.

Nezabúdajte, že celková zodpovednosť nestojí iba na záujemcovi o fotovoltaiku. Najväčšiu zodpovednosť má inštalatér, ktorý by mal so zákazníkom veľmi jasne komunikovať pred inštaláciou, počas nej aj po jej ukončení. Každý inštalatér by sa

Prvoradé je vykonanie statického posudku, podľa ktorého zistíte, či je vaša strecha vôbec vhodná na inštaláciu fotovoltaiky.

mal riadiť určitými normami, ktoré upravuje napríklad Kódex inštalátora z dielne SAPI. Okrem toho, že by si mal od zákazníka vypýtať všetky podklady dôležité na inštaláciu kvalitného systému a mal by bezodkladne dodať všetky špecifikácie o systéme, zákazník by mal byť vopred oboznámený s technickými parametrami a efektivitou systému a na vyžiadanie by mal dostať projektovú dokumentáciu a záko-

nom stanovené doklady o použitých výrobkoch a materiáloch.

Zo spôsobu komunikácie inštalátora je možné veľmi ľahko rozoznať, či ide o vhodnú spoločnosť pre váš projekt. Ak máte akékoľvek pochybnosti, je bezpečnejšie prerušiť spoluprácu ešte pred začiatkom prác a rozhladať sa po iných možnostiach. Možno takto prídete o čas, ktorý ste pri takomto inštalatérovi strávili, no v konečnom dôsledku je omnoho dôležitejšia istota, že vaša

strešná fotovoltaika je bezpečná a nenarobí viac škody než úžitku.

Téme bezpečnosti fotovoltaických inštalácií sa bude podrobnejšie venovať aj na SAPI Energy Conference 2024, ktorá sa uskutoční v Hoteli Senec v dňoch 22. a 23. mája 2024. Prednášať a diskutovať budú skúsení odborníci. V prípade záujmu nájdete viac informácií na www.sapiconference.sk.

Dom pri hrádzi

Ing. arch. Daniel Kubiš

KubisArchitekti, s. r. o.

Pre architekta nie je nič lepšie, než keď od zadávateľa získa základnú predstavu o poňatí jeho nového domu a potom už má voľnú ruku. Práve to sa nám pošťastilo v projekte Dom pri hrádzi.

TECHNICKÉ ÚDAJE:

Názov stavby:	rodinný dom
Miesto stavby:	Rovinka
Autor projektu:	Kubis Architekti, s. r. o./Ing. arch. Daniel Kubiš, Ing. Martin Plošický
Autor interiéru:	Ing. arch. Lucia Vlasáková, Ing. arch. Barbora Luptáková
Autor záhrady:	Bc. Martin Malachovský, Ing. Dominika Lovasíková
Autor fotografií:	Matúš Nedecký/foter.sk

Prízemný rodinný dom pre dvojčlennú rodinu má kompaktný objem s pôdorysom v tvare písmena L. Tvorí súčasť zástavby rodinných domov a na pozemku

a prepojovacích priestorov vo forme zádveria so šatníkom. V ťažisku hmoty domu sa nachádza denná časť, ktorú tvorí otvorená kuchyňa s jedálňou a obývacou miestnosťou, plynulo pre-

presvetlená najmä z juhovýchodu a smeruje na spomínanú terasu s pasívnym tienením, odkiaľ je prístupná aj hlavná naturálna záhrada. Vďaka pultovej streche umiestnenej výhradne nad obývačkou je umožnené nielen priečne prevetrávanie, ale aj budúca inštalácia fotovoltických panelov. Celú strechu pokrýva extenzívna vegetácia. Zošíkmená časť nielen znásobuje objem dennej časti, ale svojou orientáciou vytvára pre vysadené sukulentné rastliny ideálne podmienky.

Vďaka pultovej streche umiestnenej výhradne nad obývačkou je umožnené nielen priečne prevetrávanie, ale aj budúca inštalácia fotovoltických panelov.

je situovaný vo vzdialenejšej časti od príjazdovej cesty. Pred domom je tak dostatok miesta na záhradku, ktorá má zároveň filtračnú funkciu a oddeľuje dom od okolitých ruchov z cesty.

Princípy návrhu tvaru pôdorysu, resp. samotnej dispozície reflektujú na svetové strany aj na tvar pozemku. Výrezmi v hmote s integrovanou zeleňou sa docielil plynulý prechod medzi interiérom a exteriérom. Zvolená forma hmoty umožnila prirodzené delenie podlažia na tri samostatné, ale súčasne prepojené bloky: obšlužnú časť, dennú časť a nočnú časť. Prvý z nich, obšlužná časť, pozostáva z garáže, dielne, technickej miestnosti

chádzajúcou do exteriérovej terasy. Tá hlavne v letných mesiacoch ponúka sezónne rozšírenie dennej časti domu. Z južnej strany bola navrhnutá celosklená fasáda. Spálňa, hostovská

Ekologické princípy navrhovania našich stavieb spočívajú nielen v aplikovaní prírodných materiálov a moderných technológií, ale aj v modelovaní tvaru stavby. Dosahuje-

CLT panely tu neplnia len konštrukčnú úlohu, ale v interiéri slúžia aj ako významný vizuálny prvok, keďže sú v rámci niektorých stien priznané.

izba a prislúchajúca kúpeľňa tvoria vizuálne a prevádzkovo samostatný blok domu, konkrétne nočnú časť. Obývací izba v dennej časti je

me tak napríklad spomínané priečne prevetrávanie, optimálne pasívne tienenie či, naopak, presvetlenie zatienených častí stavieb. Tieto princípy

pri navrhovaní v konečnom dôsledku šetria nielen spotrebu energie, ale aj financie. Preto je pre naše architektonické štúdio vždy smerodajné, aby sme vychádzali z kvalít okolia a pri tvorbe narábali nimi tak, aby vznikol synergický celok.

Konštrukčne je stavba riešená kombináciou CLT panelov a drevenej

odtieňoch, ktoré na človeka pôsobia upokojujúco. Vytvárajú tak prostredie vhodné na každodenné aktivity či na víkendový relax. CLT panely tu neplnia len konštrukčnú úlohu, ale v interiéri slúžia aj ako významný vizuálny prvok, keďže sú v rámci niektorých stien priznané. Vzniká tak harmonický celok s ďalším dreveným

Ekologické princípy navrhovania našich stavieb spočívajú nielen v aplikovaní prírodných materiálov a moderných technológií, ale aj v modelovaní tvaru stavby.

stĺpkovej konštrukcie izolovanej prírodným izolačným materiálom – drevovláknom. Táto konštrukcia je v exteriéri obložená sibírskeým smrekovcom a veľkoformátovými kompozitnými platňami tmavosivej matnej farby. Výplne okenných a dverných otvorov na fasáde sú navrhnuté z drevohliníkových profilov, ktoré sú zasklené izolačným bezpečnostným trojsklom.

Vetranie je riadené, privádzanie i odvádzanie vzduchu v interiéri zabezpečuje rekuperačná jednotka s plnoautomatickým riadiacim systémom.

Vykurovanie je v obytných miestnostiach podlahové, v kúpeľni doplnené radiátormi. Zdrojom tepla je tepelné čerpadlo.

Nevyhnutnou súčasťou domu je však aj interiérová a záhradná. Našťastie sme boli súčasťou aj týchto návrhov. Interiérová je ladená v prírodných farebných

nábytkom (kuchynskými skrinkami, šatníkom, jedálenským stolom...) použitým v interiéri. Okrem smrekového a dubového dreva sa v interiéri stretávame aj s kameňom či vyslovene kontrastujúcim čiernym nábytkom. Pomer medzi neutrálnymi a tmavými

plochami je však vyvážený a obyvatel domu sa tak môže tešiť zo vzdušných a presvetlených priestorov. Naopak, vo večerných hodinách dotvára príjemnú atmosféru osvetlenie, strategicky rozmiestnené do jednotlivých bodov záujmu. Či už líniovito pozdĺž pracovnej linky a komunikačných priestorov, alebo koncentrovane, bodovo, napríklad nad jedálenským stolom a rohovou pohovkou.

V exteriéri sa do kontrastu s čistými geometrickými líniami architektúry dostáva organický návrh záhrady. Tú tvoria viaceré ostrovčeky zelene, pomedzi ktoré sa prepletá štrkový chodník, spájajúci príjazdovú cestu s terasou. Záhrada je navrhnutá tak, aby bola nenáročná na údržbu. Preto sú tu vítané rôzne suchomilné trvalky, kríky a trávy, ktoré netreba často zalievať. Napriek dominantnosti v zastúpení trávnatých porastov hrá záhrada aj pestrými farbami. Môžeme tu pozorovať kvety zo žltého a fialového spektra farieb, ktoré sú navzájom komplementárne. Natrafíme tu aj na solitérne stromy, ktoré sa o pár rokov rozrastú do bujnějších tvarov. Neodmysliteľnou súčasťou návrhu záhrady je jej hospodárska časť. Základ úspechu pri navrhovaní stavieb spočíva v dôvere investorov. Táto stavba je toho dobrým príkladom. Majitelia jasne zadali, čo od domu očakávajú a vyžadujú. V samotnej tvorbe nám však nechali voľnú ruku. To však pre nás znamenalo vynaložiť čo najväčšie úsilie, aby sme ich nesklamali a aby boli nanajvyš spokojní. Úprimne povedané, podarilo sa.

” Interiér je ladený
v prírodných farebných
odtieňoch, ktoré na človeka
pôsobia upokojujúco.

Renesancia vnútroblokov u nás a v zahraničí

**Andrea Londáková, MSc,
SAR/MSA**

Autorka je architektka, aktuálne pôsobí okrem iného na Fakulte architektúry STU

Téma verejného priestoru je už aj na Slovensku aktuálna a konečne nielen v teoretickej rovine. Napríklad v Bratislave (Metropolitný inštitút), Trnave či v Nitre už nájdeme príklady verejných súťaží a všeobecného záujmu o tému vnútroblokov. Čím je z architektonického pohľadu tento typ priestoru špecifický? Prečo by sme mali práve vnútroblokom venovať pozornosť? Pozrieme sa na príklady zo slovenských a zahraničných miest.

Nádvoria či vnútrobloky sú typom poloverejného alebo polosúkromného priestoru, ktorý dodáva vrstevnatosť, hierarchizáciu a svojím programom má v sekvencii verejných priestorov miesto. Nádvoria nájdeme najmä ako pozostatky stre-

otvoreného pobytového priestoru menšej mierky, ktorý prilieha napríklad ku knižnici alebo ku kaviarni, či k obytnej stavbe. Nádvorie je typické pre hustejšie časti mesta a býva úplne ohraničené s jedným či dvoma vchodmi. Vnútroblok je typický pre bytové

po zostávajú najmä zo zelene, z predzáhradiek alebo z komunitných záhrad, pobytového priestoru, preliezačiek pre deti či zo športovísk pre dospelých.

Práve nádvoria, no najmä vnútrobloky boli u nás donedávna zanedbávanou témou tak v existujúcich stavbách, ako aj v nových projektoch. Do istej miery za to môže aj urbanistický vývoj v Európe, a teda vízia modernistického mesta, keď sa po prvej a druhej svetovej vojne odborníci aj verejnosť začali odvracať od foriem tradičného mesta. To bolo zrazu vnímané najmä vo svojich negatívnych stránkach – pre nevyhovujúce hygienické podmienky, nedostatok slnečného svetla a celkovo nízky štandard bývania. Nová vízia spočívala vo vysokých čistých bytových panelových stavbách roztratených v zeleni, ktoré sa chápali ako stroj na bývanie alebo ako mesto v budove a ktoré spájali len diaľnice a nejasne definovaný verejný priestor hustého, tradičného mesta.

Práve nádvoria, no najmä vnútrobloky boli u nás donedávna zanedbávanou témou tak v existujúcich stavbách, ako aj v nových projektoch.

dovekého mesta a skôr v nadväznosti na občiansku vybavenosť, keď z ulice či z námestia prejdeme podľubím alebo budovou do komornejšieho

stavby a ponúka vybavenosť primárne pre najbližších obyvateľov. Na rozdiel od nádvoria je väčšia a nebýva úplne uzatvorený. Funkcie alebo program

Pre 65 percent respondentov sa dovtedy priam ignorovaný najbližší verejný priestor stal nevyhnutnosťou – na prechádzku na čerstvom vzduchu, relax či na šport, teda na aktivity, ktoré sú kľúčové pre psychické a fyzické zdravie.

To sa u nás, podobne ako v iných európskych mestách, prejavilo hlavne na tvárach našich sídlisk, kde doteraz bojujeme s nedostatkom hierarchizovaného a definovaného verejného priestoru. Pre mnohých je potreba verejného priestoru zrejmá, no keďže aj mnoho nových developerských projektov túto tému zanedbáva, pozrieme sa, prečo práve vnútrobloky, teda jasne definovaný a plánovaný priestor medzi stavbami, potrebujeme.

Vplyv vnútroblokov na zdravie

Význam vnútroblokov ako verejných priestorov, ktoré sú k nám najbližšie, najlepšie ilustruje pandémia. Dánsky urbanista Jan Gehl a jeho idea ľudskej mierky sú známe už aj u nás. V skratke to znamená, že mesto, obec, blok,

dom či verejný priestor by sme mali navrhovať primerane ich veľkosti a potrebám užívateľa – chodca. Počas pandémie sa urobil celosvetový prieskum o používaní verejného priestoru. Približne 35 percent respondentov nepoužívalo verejný priestor vôbec a izolovalo sa doma, zatiaľ čo pre ostatných sa dovtedy priam ignorovaný najbližší verejný priestor stal nevy-

hnutnosťou – na prechádzku na čerstvom vzduchu, relax či na šport, teda na aktivity, ktoré sú kľúčové pre psychické a fyzické zdravie. Väčšie verejné priestory ako parky boli pre mnohých príliš ďaleko, takže najmä vo väčších mestách práve vnútrobloky a menšie poloverejné miesta priamo ožili a tento trend sa po pandémii len posilnil.

Revitalizácia vnútroblokov neslávne známeho švédskeho sídliska

Mnohí by mohli namietajúť, že verejné priestory, zeleň a čerstvý vzduch predsa nájdeme aj na sídliskách, ale to, aký je tento neplánovaný, a teda často nefunkčný priestor nedostačujúci pre naše potreby, ilustruje aj projekt spomínaných Gehl Architects na modernistickom sídlisku Rosengård vo švédskom meste Malmö (1960 – 1970). Projekt z roku 2016 mal za cieľ vytvoriť z jedného zo satelitov mesta lákavé susedstvo.

Ako v iných modernistických monofunkčných schémach, menej než percento z obrovských priestorov medzi výškovými budovami malo jasnú funkciu (súkromný priestor záhrad). Zvyšných 99 percent vytváralo tzv. priestor nikoho, bez ľudí či bez života. Priestor medzi stavbami nebol definovaný, naplánovaný, hierarchizovaný, jednoducho si tam nebolo ani kam sadnúť – chýbala tam aj táto základná pozvánka na to, aby sme v priestore zostali a spoznali ľudí okolo seba. Pre mnohých z nás, ktorí bývame na sídliskách na Slovensku, nie je tento obraz cudzí. Priestor medzi domami sa často vnímal len ako nejaký nejasne definovaný „zvyšok“ – vhodný na parkoviská či na chodníky. Nedefinovaný priestor medzi domami

Slovami Gehla:

„Poloverejné a polosúkromné priestory sú dôležité na život medzi domami, pretože vytvárajú priesečníky medzi súkromným a verejným priestorom, bezpečnosť a aktívne hrany budov. Pomáhajú vytvárať jasne definovanú príslušnosť a pozitívny pocit vlastníctva. Aj vďaka otvoreniu parteru a jasne definovaných poloverejných priestorov dokážeme generovať až štvornásobne väčší život vo vonkajších priestoroch.“

sa stáva verejným priestorom, až keď vytvoríme podmienky na jeho využívanie – keď doň investujeme.

Len 19 percent všetkých vonkajších priestorov v Rosengårde bolo naplánovaných, a to väčšinou ako športo-

so Slovenskou komorou architektov. Toto je dôležitý bod, keďže verejnou súťažou samosprávy získajú naozaj najlepší návrh. Architekti a krajinní architekti riešia nielen komplexné dopravné situácie, ako parkovanie,

návrhu odborníka. Mesto Trnava má rozbehnutých hneď niekoľko takýchto projektov zahŕňajúcich riešenie nielen jedného vnútrobloku, ale hneď deviatich, ktoré nazýva humanizáciou, teda poludšťovaním, vnútroblokov, a tým možno odkazuje práve na Gehlovo „mesto s ľudskou mierkou“.

Napríklad práve súťažný návrh z dielne ateliéru Plural, ktorý zvíťazil v súťaži „Revitalizácia verejných priestranstiev v rámci obytného súboru Generála Goliana, Trnava“, sa zamerával na podobné riešenia ako v projekte Rosengård Malmö od Gehl Architects. Rôznorodé, zrevitalizované a jasne naplánované dvory spojili v strede priesečníkom jasného verejného priestoru, čím pomohli hierarchizácii a definícii priestoru. Bežeký okruh

Európske mestá sú typické svojou „pórovitosťou“, ako to nazýval Richard Senneth.

viská v horšom stave. Kombinovanie možností na aktívnu a pasívnu rekreáciu znamená, že návštevník má možnosť výberu – aktívne participovať alebo sa len z diaľky dívať. Tento priestor je možné využívať rôznorodo. Súčasťou návrhu bola aj nová sieť ulíc či chodníkov, ktorá nielen spája rôzne časti sídliska, ale ho aj začlenila do mesta. Vďaka zahusťovaniu dokázali zvýšiť priestorovú hierarchiu, čím definovali verejné námestia alebo ulice, zvýšili pocit súkromia v nových vnútroblokoch a pomohli tak vrstevnatosti verejného priestoru. Výsledkom projektu je napríklad o 50 až 60 percent vyššia aktivita vo vnútroblokoch prispievajúca aj k pocitu bezpečia, a o 16 percent nižšie náklady na údržbu na zníženie vandalizmu. Azda prvýkrát sa v novinách objavili pozitívne články na tému sídliska Rosengård, na vnútrobloky a život, ktorý generuje a pomáha pozitívnemu imidžu miesta.

Nová vlna vnútroblokov u nás

Po príklady revitalizácie vnútroblokov však nemusíme chodiť ďaleko. Trnava sa okrem iného zamerala práve na vnútrobloky a už pár rokov ukazuje iným mestám a samosprávam, ako na to. Kľúčovým prvkom je práve participatívny proces, keď na stretnutiach s obyvateľmi dotknutých zanedbaných vnútroblokov alebo len vnútroblokov, ktoré ešte nedosiahli svoj potenciál, zistíme, čo konkrétne obyvateľom v ich bezprostrednej blízkosti chýba, a na základe ich požiadaviek vypíše mesto verejnú anonymnú architektonickú súťaž v spolupráci

cesty, chodníky či hrany, a teda nové zedefinovanie verejných priestorov, ale najmä vytvorenie rôznorodého programu vnútroblokov s ich zariadením, ideálne aj s pridanou hodnotou

navyššie hravo a funkčne spája susedstvo po obvode. Slovmi poroty: „Autori presne identifikovali kľúčové body, ktoré zaručia zmenu kvality prostredia. Dvory vytvárajú rôznu atmosféru a jemné rozdiely sú premysleným plánom. Cítiť vedomú prácu v rámci komunikácie priestorov dvorov s ich obyvateľmi za oknami. Rečou architekta: mierka, výška, hustota, prázdno, odstup, blízkosť. Použitie bežeckého okruhu je častým klišé, ktoré odhaľuje nedostatok invencie autorov. Tu sa to nestalo. Dráha ako spojivo medzi rôznorodými dvormi, minimum konfliktov s dopravou, dĺžka schopná nasýtiť všetkých bežcov.“ Podobnú súťaž nedávno vyhlásilo napríklad aj mesto Nitra.

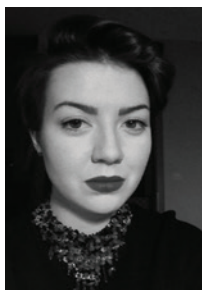
Nádvorie v meste 21. storočia

Práve v Trnave nájdeme príklad nového polosúkromného priestoru, a to Nádvoria, ktoré odkrýva potenciál mesta. Komplexný projekt pochádza z dielne Sadovsky & Architects a pozostáva z u nás zriedkavej komplexnej revitalizácie ucelenej historickej časti mesta kombináciou citlivej rekonštrukcie a dostavby a nového verejného priestoru. Nie je to pohľad na pozemok v centre mesta s historickou zástavbou v zlom technickom stave cez prizmu profitu a časovej efektivity, ale, naopak, skôr urbanistický prístup, ktorý vidí potenciál v našom dedičstve, rešpektuje ho, snaží sa ho zachrániť a vhodne doplniť. Nie mechanickým prístupom odborníka k ar-

tefaktu času, ale k stavbe ako súčasťou mesta, ktorej správnymi zásahmi dopomôžeme späť k životu. Investor a architekti tak vytvorili jedinečný priestor, ktorý je obľúbenou súčasťou jadra mesta, namiesto vytvorenia generickej novej stavby na pomyslenej tabule rasa. K životu na Nádvorí prispievajú aj prevádzky v parteri – kultúrne centrum či obchod s umením od slovenských dizajnérov. Projekt bol v roku 2018 ocenený nielen cenou CE ZA AR za najlepšiu slovenskú architektúru v kategórii bytových domov, ale navyše aj cenou verejnosti a investori získali cenu Fénix – Kultúrna pamiatka roka.

Projekt Nádvorie tak mestu niečo dal a svojou výnimočnosťou ukázal aj nám na Slovensku, čo nám ako obyvateľom mestá a obce ponúkajú. A nie je nutné mať investičný zámer a miliónový kapitál. Sprístupnené

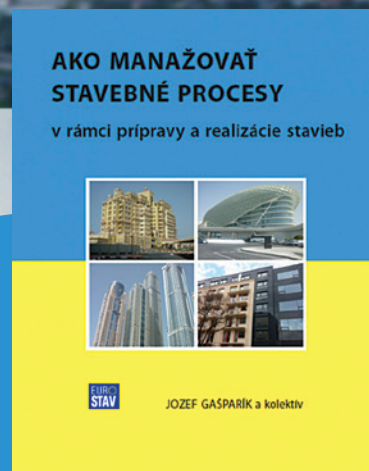
okružle nádvorie v centre Bratislavy medzi Laurinskou ulicou a Námestím Nežnej revolúcie od architekta Ferdinanda Kittlera z roku 1881 je stále v dezolátnom stave, čo však neprekáža návštevníkom baru a klubu v budove, aby si ho užívali. Podobne aj v Berlíne je typické, že prejdete krížom cez spojené a sprístupnené nádvorcia či priechody (zrekonštruované alebo nie) bez potreby vôbec vyjsť na ulicu. Európske mestá sú typické svojou „pórovitosťou“, ako to nazýval Richard Senneth. Typickou súčasťou intervencií je práve najprv nevyužívaný priestor, ktorý potrebuje rekonštrukciu sprístupniť, pritiahnúť tam ľudí a potom (práve vďaka znovunadobudnutej obľúbenosti) je jednoduchšie zohnať financie na opravu. Druhou možnosťou je prenajatie domu kultúrnemu centru, ktoré podobné priestory v meste oživí a sprístupní. Nepodceňujme však ani rolu jednoduchej opravy a údržby verejných priestorov. Aj keď je priestor zastaraný, ale čistý, svojich užívateľov si nájde a to je podstata vnútroblokov. Ak ľudí priťahujú a tí ich využívajú, stávajú sa stredobodom susedstva. Vnútrobloky, nádvoria či iné poloveřejné a polosúkromné priestory sú v našej bezprostrednej blízkosti a naplňujú nielen naše primárne potreby, ale aj dodávajú mestám práve tú vrstevnatosť, variabilitu a jedinečnosť, ktoré si na nich ceníme. Odhalme potenciál svojich miest – starajme sa o svoje verejné priestory a ony sa na revanš postarajú o nás a naše zdravie.

Andrea Londáková

Vyštudovala architektúru a urbanizmus na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave, Bartlett School of Planning, UCL v Londýne a na Kráľovskom technickom inštitúte v Štokholme. Pôsobila v renomovanom švédskom ateliéri LLP, Larsson Lindstrand Palme Arkitektkontor, ktorý sa špecializuje na navrhovanie verejných stavieb a bol jedným z troch nominovaných na Kasper Salin-priset 2019, švédske ocenenie ekvivalentné našej cene CE ZA AR. Od roku 2023 pracuje v slovenskom ateliéri Compass Architekti a je aj doktorandkou na Fakulte architektúry STU pod vedením profesorky Henriety Moravčíkovej.

AKO MANAŽOVAŤ STAVEBNÉ PROCESY

v rámci prípravy a realizácie stavieb

Bojujete s nekompromisnými kontrolami na stavbách a ustavičným tlakom? Chýba vám istota, že postupujete správne podľa aktuálnej legislatívy? Prejdite si všetky povinnosti od prípravy projektu, stavebno-technologických príprav cez časové plány po kompetencie účastníkov výstavby. S unikátnou publikáciou *Ako manažovať stavebné procesy* už nemusíte bojovať sami. Získajte potrebné informácie a know-how na prípravu a realizáciu stavieb.

OBSAH PUBLIKÁCIE

- Životný cyklus stavby
- Stavebno-technologická príprava
- Modelovanie priebehu výstavby
- Zásady tvorby projektu zariadenia staveniska
- Kompetencie stavbyvedúceho v procese prípravy a realizácie stavby
- Stavebný dozor – legislatíva

Ukážku príručky si pozrite tu:

www.forum-media.sk/manaz

PRÍRUČKA ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

Aktuálne problémy a praktické riešenia pri nakladaní s odpadmi

Poznáte skutočne všetky svoje povinnosti v rámci odpadového hospodárstva? Vediete a uchovávať evidenciu o druhoch a množstve odpadov? Viete, ako tieto údaje správne doplniť do povinných tlačív, hlásení a evidenčných listov? Majte všetky povinnosti týkajúce sa evidencie, zhromažďovania a nakladania s odpadmi a obalmi v súlade s platnou legislatívou a na jednom mieste. Riskovať sa v súčasnej situácii naozaj neoplatí! Príručka odpadového hospodárstva vás upozorní na všetky aktuálne povinnosti a poskytne praktické riešenia pri nakladaní s odpadmi.

OBSAH PUBLIKÁCIE

- Odpadové hospodárstvo
- Prehľad platných právnych predpisov v odpadovom hospodárstve
- Nakladanie s odpadmi – všeobecné povinnosti
- Elektrozariadenia a elektroodpad
- Batérie a akumulátory
- Obaly a odpady z obalov
- Vozidlá a staré vozidlá
- Pneumatiky a odpadové pneumatiky
- Neobalové výrobky a odpady z nich
- Nakladanie s vodami
- Nakladanie s vodami – všeobecné povinnosti
- Ochrana ovzdušia
- Ochrana ovzdušia – všeobecné povinnosti

OBSAH ONLINE ZLOŽKY

Online zložka obsahuje navyše praktické formuláre a tlačivá záväznej dokumentácie, evidencie a hlásení, ktoré využijete pri nakladaní s odpadmi, ako aj ďalšie dôležité informácie.

Ukážku príručky si pozrite tu:

www.forum-media.sk/odpady

